

บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6
ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ปรีดา กุดหอม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2565

บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานียธรรม 6
ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ปรีดา กุดหอม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2565
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

ROLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM
SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT
ROI ET PROVINCE

PREEDA KUDHOM

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN BUDDHISTIC LOCAL GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2022

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์ : บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขต
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา : ปรีดา กุดหอม
ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช : 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้นำสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(พระมหาอรุณ ปลูการุโณ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

(ดร.พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า)

กรรมการ

(พระเมธาวิเชียร, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระครูกิตติวราทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ

(พระศิวาคัญ สุ่มเฒ, ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Thematic Topic : Role in Local Governance According to the Buddhism
Saraniyadhamma 6 in Mueang Roi Et District, Roi Et Province
Student's Name : Preeda Kudhom
Degree Sought : Master of Political Science
Program : Buddhistic Local Government
Anno Domini : 2022
Advisor : Dr. Pornpimol Pochailar

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Degree of Master of Political Science Buddhistic Local Government

Dean of Faculty of Social Sciences

A. Panyarun

(Phramaha Arun Paññaruno)

Thematic Committee :
Chairman

AM

(Assoc.Prof. Dr.Phasakorn Dokchan)

Member (Advisor)

P. P. Pochailar.

(Dr.Pornpimol Pochailar)

Member

P. Medhavinaiyaros

(Phramedhavinaiyaros, Assoc. Prof. Dr.)

Member

Phrakukittiwathorn

(Phrakukittiwathorn, Asst.Prof. Dr.)

Member

Silasak

(Phra Silasak Sumato, Dr.)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	: บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: ปรีดา กุดหอม
ชื่อปริญญา	: รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช	: 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123,416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamané) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า f - test หรือ One - way ANOVA และการนำเสนอข้อมูลของผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านสิทธิสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ด้านเมตตาทายกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางการกระทำ) ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ด้านเมตตาวจิกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางวาจา) และด้านเมตตาโมกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันอย่างจริงใจ)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ควรลงพื้นที่สัมผัสเพื่อรับทราบปัญหาของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขให้ทันที่ 2) ด้านเมตตาวจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) ควรรักษาคำพูดมีสัจจะพูดจริงทำจริง 3) ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) ควรยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชน 4) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ควรจัดสรรแบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรได้ให้เสมอภาคเท่าเทียมกัน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก 5) ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ควรประพฤติตนให้ดีงาม อยู่ในระเบียบวินัย 6) ด้านทัญญูสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง

คำสำคัญ บทบาท, การปกครองท้องถิ่น, หลักสารานีธรรม 6

ABSTRACT

Thematic Topic : Role in Local Governance According to the Buddhism
Saraniyadhamma 6 in Mueang Roi Et District, Roi Et Province

Student's Name : Preeda Kudhom

Degree Sought : Master of Political Science

Program : Buddhistic Local Government

Anno Domini : 2022

Advisor : Dr. Pornpimol Pochailar

The objectives of the research were 1) to study the role of local administration based on the Six Buddhist Principles of Saraniyadhamma (Conciliation) in Mueang District, Roi Et Province, 2) to compare the residents' opinions about the said role, classified by gender, age, education level, and profession and 3) to survey the recommendations related to the role of local administration as mentioned. The samples were the people who adopt a voting right and are registered as citizens of Mueng District, Roi Et Province, totally 400 in number. The instrument used for data collection was a five scale rating questionnaire with content validity of 0.67-1.00, and reliability of 0.90. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and independent t-test and F-test (One-way ANOVA) and descriptive analysis.

The research results were as follows:

1) The role of local administration based on the six Buddhist principles of Saraniyadhamma (Conciliation) in Mueang District, Roi Et Province, was found in both overall and individual aspects to stand at a 'MUCH' level. Raking in terms of percentage, the aspect that prevailed on top of the scale was Sila-samannata (Equality in observance of Precept or Sila), followed by Sadharanabhogi (Equality in consumption of public property), Metta-kayakamma (Physical action with loving-kindness to one and another), Ditthi-samannata (Equality in views with one and another), Metta-vacikamma (Verbal action with loving-kindness to one and another), and Metta-manokamma (Mental action with loving-kindness to one and another), respectively.

2) The comparison of the residents' opinions about the said administration, classified by gender and age, was found to show no statistically significant difference, whereas the comparison classified by education and profession was found to display a statistically significant difference at the 0.05 level.

3) The related suggestions recommended by the responses comprised the following:
(1) In the case of Metta-kayakamma, a regular visit should be practiced to realize the

problems and resolve them urgently. (2) In the matter of Metta-vacikamma, any promise that had ever been given should be materialized accordingly. (3) In the issue of Metta-manokamma, the common interests should be taken into account before personal interests, and the people's opinions should be respected. (4) As for Sadharanabhogi, the public benefits should be allocated and shared equally, and the interests of the people should be taken as top priority. (5) Regarding Sila-samannata, a good manner and conduct should be behaved and a disciplinary code should be observed. (6) As regards Ditthi-samannata, public opinions should be accepted and brought into practice for the development and betterment of local administration.

Keywords : Role, Local Administration, Six Buddhist Principles of Saraniyadhamma (conciliation)

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจน เจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.พรพิมล โพธิ์ชัยหล้า ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

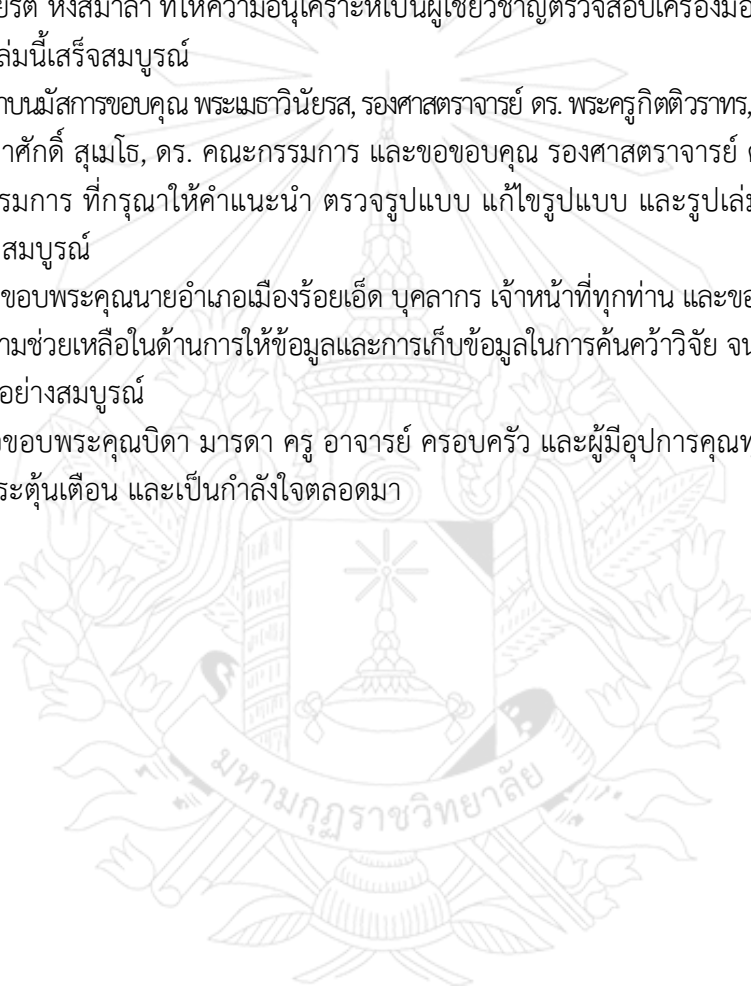
กราบนิมัสการขอขอบคุณ พระราชปริยัติวิมล, ดร., พระศีลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร. และขอขอบคุณ นายอุดมเกียรติ หงส์มาลา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

กราบนิมัสการขอขอบคุณ พระเมธีวินัยรส, รองศาสตราจารย์ ดร. พระครูกิตติวราทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. และพระศีลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร. คณะกรรมการ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ ประธานกรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบรูปแบบ แก้ไขรูปแบบ และรูปเล่ม จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณนายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด บุคลากร เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และขอขอบคุณประชาชนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนกระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมา

ปรีดา กุดหอม

สารบัญคำย่อ

ในสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยใช้การอ้างอิงจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัยมหา
มหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2534 อันเป็นคัมภีร์ที่สำคัญในพระพุทธศาสนา ซึ่งในการอ้างอิงนี้
ได้ใช้ชื่อย่อคัมภีร์ ดังนี้

คำย่อชื่อคัมภีร์ในพระสุตตันตปิฎก

คำย่อ

ที่.ปา.

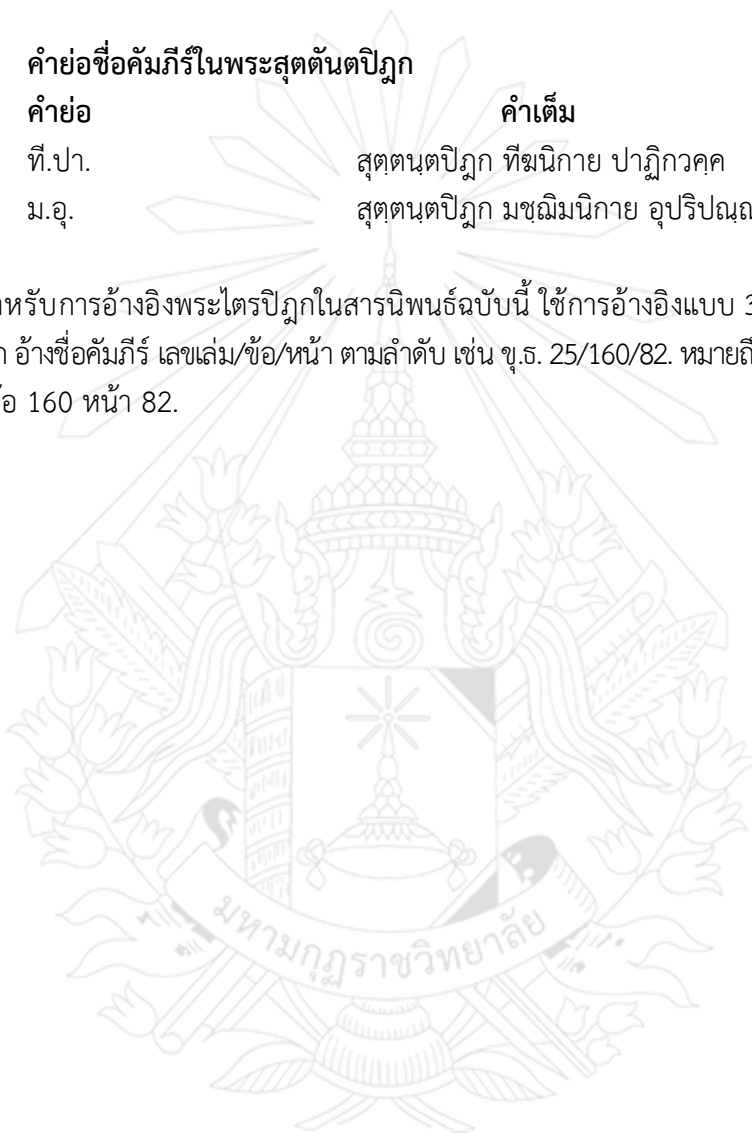
ม.อ.

คำเต็ม

สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค

สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปถนาสก

สำหรับการอ้างอิงพระไตรปิฎกในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้การอ้างอิงแบบ 3 ตอน เป็นการอ้างอิง
พระไตรปิฎก อ้างชื่อคัมภีร์ เลขเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น ขุ.ธ. 25/160/82. หมายถึง ขุททกนิกาย ธรรมปท
เล่มที่ 25 ข้อ 160 หน้า 82.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญคำย่อ.....	ญ
สารบัญ.....	ฎ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท.....	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น.....	15
2.3 หลักสารานุกรม 6.....	20
2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย.....	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	33
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	35
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
5.1 สรุปผล.....	68
5.2 อภิปรายผล.....	71
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)...	85
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out).....	89
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น.....	91
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	95
ภาคผนวก ช คำอธิบายจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	102
ภาคผนวก ซ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	105
ประวัติผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	34
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน..	42
4.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาการุณกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) โดยรวมและรายข้อ.....	43
4.4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวิจิตรกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) โดยรวมและรายข้อ.....	44
4.5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาเมตตากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) โดยรวมและรายข้อ.....	45
4.6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) โดยรวมและรายข้อ.....	46
4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) โดยรวมและรายข้อ.....	47
4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทัญญูสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) โดยรวมและรายข้อ.....	48
4.9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	49
4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	50
4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	52
4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตา กายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	53
4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตา วจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	54
4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตา มโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	55
4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	56
4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครอง ท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	57
4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	58
4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการ ปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ.....	59
4.20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตาม ระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	60
4.21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาทายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวชิกรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	62
4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	63
4.24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	64
4.25 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 32

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นไทยเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 5 ทรงดำเนินการปฏิรูประเบียบวิธีบริหารราชการแผ่นดินแนวความคิดแบบตะวันตก ซึ่งการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งได้กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการ เป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย หลักการรวมอำนาจ การปกครองในการบริหารราชการส่วนกลาง หลักการแบ่งอำนาจการปกครองในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และหลักการกระจายอำนาจการปกครองในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารราชการส่วนกลาง มีการปรับปรุงโครงสร้างที่สำคัญ โดยจัดตั้งกระทรวง 12 กระทรวง รวมทั้งแบ่งแยกหน้าที่การงานออกเป็นสัดส่วนพร้อมกับได้ตั้งเสนาบดีสภาขึ้น เพื่อเป็นที่ประชุมของเสนาบดีกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน สำหรับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ที่สำคัญคือ การจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาล อันประกอบด้วย มณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน แล้วตั้งข้าราชการผู้ใหญ่เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลรับผิดชอบตลอดมณฑลตลอดจนเป็นสื่อกลางระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับเมือง (เฉลิมพงศ์ มีสมนัย, 2552, หน้า 5) ต่อมาได้นำหลักการกระจายอำนาจโดยมีการทดลองจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้น คือ สุขาภิบาลกรุงเทพ เมื่อ ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) และได้ขยายไปยังหัวเมืองต่าง ๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลหัวเมือง ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการปกครองท้องถิ่นของไทยเกิดจากการยื่นให้หรือจัดตั้งของรัฐบาลแก่ประชาชน (โกวิท พวงงาม, 2550, หน้า 5)

หน่วยงานราชการที่มีความใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนได้ง่ายที่สุด คือ การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เป็นซึ่งภารกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือความรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะระดับชุมชน และพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน ความท้าทายหรืออุปสรรคในการให้บริการประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญและประชาชนอยู่ดีมีสุขนั้น ถือเป็นภารกิจหลักของทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปกครองท้องถิ่น คือ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง เป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อท้องถิ่น (จินตนา สุขจรรย์, 2556, หน้า 2) ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญมากในการบริหารองค์การ เป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผน และกำหนดเป้าหมายตลอดจนวิธีการดำเนินงานเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางเพื่อให้การบริหารองค์การบรรลุผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐ และจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ

จากรายงานสรุปผลสถิติเรื่องร้องเรียนผ่านกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ณ วันที่ 30 เมษายน 2563 กรณีปรากฏว่าผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เลขาธิการผู้บริหารท้องถิ่น และที่ปรึกษา

ผู้บริหารท้องถิ่น มีกรณีที่จะต้องพ้นจากตำแหน่งหรือสิ้นสุดลงของสมาชิกภาพ เช่น ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือกระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย พบว่า ข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียนของอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีเรื่องร้องเรียนทั้งหมด 196 เรื่อง ได้ยุติแล้ว จำนวน 93 เรื่อง และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน 103 เรื่อง (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564, หน้า 2) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อ ความสำเร็จในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และต้องสามารถบริหารงานสนองต่อความต้องการของ ประชาชนภายในท้องถิ่นได้ ตลอดจนการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นอย่างไรที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรและประชาชน รวมถึงภาพลักษณ์ ของผู้ปกครองหรือผู้บริหารจะต้องเปี่ยมด้วยคุณธรรม การปกครองหรือการบริหารงานที่ประกอบด้วย คุณธรรมจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรไปสู่เป้าหมายได้ดีเสมอ ดังนั้นผู้บริหารควรนำหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปกครองหรือการบริหาร คือ หลักสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของพุทธวิธีการปกครอง เป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดผลที่ดีแก่ชุมชน และเพื่อนร่วมงาน เป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเราไม่เห็นแก่ตัว แต่จะคิดถึงคนอื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น เข้าใจคนอื่นมากขึ้น ระลึกถึงกัน ผูกพันเชื่อมโยงบุคคลไว้ด้วยน้ำใจ ธรรม 6 ประการนี้ มีคุณคือเป็น สารณียะ ทำให้เป็นที่ระลึกถึง เป็น ปิยภรณ์ ทำให้เป็นที่รัก เป็นศรัทธา ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความ สงเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากันเพื่อความไม่วิวาท (ที.ปา.11/317/257)

จากเหตุผลและความสำคัญดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีความสนใจว่าผู้ที่มีบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นได้นำหลักสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นหลักธรรม อันสำคัญ เป็นหลักธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน เป็นคุณธรรมที่ทำให้คนเราเกิดความร่วมมือ ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละแก่ผู้อื่นมากขึ้นมาปรับใช้มากน้อยเพียงใด และเพื่อสามารถนำผลการวิจัยเป็น แนวทางในการส่งเสริมบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นโดยนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการปกครองให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นฐานข้อมูลเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขต อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขต อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสarasaniyathamm 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสarasaniyathamm 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสarasaniyathamm 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสarasaniyathamm 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123,416 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด, 2564)

1.4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสarasaniyathamm 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ อรุณ รัชธรรม (2560, หน้า 56) ที่แบ่งประเภทของบทบาทออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทบาทจริง บทบาทที่ถูกกำหนด และบทบาทที่คาดหวัง นำมาบูรณาการกับหลักสarasaniyathamm 6 จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาทายกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางการกระทำ) คือแสดงออกทางกายด้วยเมตตา ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางวาจา) คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอน ด้านเมตตานิกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันอย่างจริงใจ) คือตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาคไม่เห็นแก่ส่วนตัว) คือเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปัน ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) คือมีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น และด้านทิวฐิสามัญญตา (คือมีความเห็นชอบร่วมกัน) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2556, หน้า 23)

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปี พ.ศ. 2565

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มาส่งเสริมบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของนักปกครองท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากร เป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

1.5.2 ได้ข้อเสนอแนะในด้านการปกครองท้องถิ่น ข้อคิดเห็นเชิงระบบและกลไกการนำไปขยายผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.5.3 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้นำเสนอบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ ดังนี้

1.6.1 บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.6.2 บทบาทการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้านการปกครองท้องถิ่นของนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และแก้ปัญหาของท้องถิ่น รวมถึงสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

1.6.3 หลักสารานุกรม 6 หมายถึง หลักธรรมที่นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นำมาปรับใช้ในการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละแก่ผู้อื่นมากขึ้น

1.6.4 บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ของนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาทายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ด้านเมตตาวจิกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) ด้านเมตตาโมกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ด้านสัสสามัญญดา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) และด้านทิวฐิสามัญญดา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)

1.6.5 การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของนายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐและท้องถิ่น โดยเน้นผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

1) ด้านเมตตาทายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) หมายถึง ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน เอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ อุทิศเวลา แรงกายแรงใจ ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความสะดวก รวดเร็ว สม่ำเสมอ และช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ

2) ด้านเมตตาวาจา (การมีเมตตาริจิตต่อกันทางวาจา) หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พุดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง ไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชน รู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ มีเทคนิคในการรับฟัง คำวิพากษ์ วิจารณ์ ชักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับประชาชน และมีการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ถูกต้อง

3) ด้านเมตตาเมตตธรรม (การมีเมตตาริจิตต่อกันอย่างจริงใจ) หมายถึง ผู้บริหารเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อุทิศตนเพื่องาน เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชนอย่างเสมอภาคโดยทั่วกัน และมีความยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียง

4) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) หมายถึง ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล ให้ความสงเคราะห์ประชาชนตามหน้าที่และสำนึกในความรับผิดชอบ มีความเสียสละ ไม่ถือเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด

5) ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม วางตนเป็นที่น่านับถือไว้วางใจ มีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ถือเอากิเลสหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชน และเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ประชาชน

6) ด้านทัญญูสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) หมายถึง ผู้บริหารมีใจกว้างและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน ปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น รมรงค์สร้างสามัคคีปรองดองต่อกันของประชาชนในท้องถิ่น และริบดำเนินการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนที่ประชาชนเสนออย่างเร่งด่วน

1.6.6 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1) เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) อายุ 18-40 ปี (2) อายุ 41-60 ปี และ (3) อายุ 61 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (4) อนุปริญญา/ปวส. และ (5) ปริญญาตรีขึ้นไป

4) อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) เกษตรกรรม/กสิกรรม (2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว (3) รับราชการ (4) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และ (5) อื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสรุปสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 หลักสารานุกรม 6
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

วินิจ เกตุชา (2555, หน้า 79) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังของสมาชิกในกลุ่มในองค์การหรือในหน่วยงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ของงานเป็นตัวกำหนดบทบาทของบุคคลในการทำงาน คนงานทุกคนจะต้องอ่านหรือศึกษารายละเอียดของงานซึ่งจะไม่ครอบคลุมถึงงานในหน้าที่ทุกอย่าง แต่จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้บุคคลได้รับรู้ว่า ควรจะแสดงบทบาทอย่างไรหรือจะต้องทำงานอะไรบ้าง

วราคม ทีสุกะ (2556, หน้า 29) ให้ความหมายของบทบาทว่า คือสิ่งที่เราทำหรือหน้าที่ที่เราต้องทำ เมื่อเราเป็นอะไรสักอย่างหนึ่ง สิ่งที่เราทำต้องมาคู่กับสิ่งที่เราเป็น คือ สถานภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน (2557, หน้า 602) ให้ความหมายว่า การทำทำตามบท การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อ แม่ บทบาทของครู

สุชา จันทรเฒ (2558, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้ดังนี้ บทบาทหมายถึง สิ่งที่คุณคนในสถานภาพต่างพึงกระทำ คือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดบุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนด

ภัทรกร ปุยสุวรรณ (2558, หน้า 19) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติของบุคคลตามสถานการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมที่แสดงออกจะผสมผสานระหว่างความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความต้องการของตน ร่วมกับความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติจริงในตำแหน่ง โดยแบ่งบทบาทเป็น 2 ประเภท คือ 1) บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้ต้องแสดงบทบาท 2) บทบาทที่คาดหวัง

หมายถึง บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าผู้บริหารที่อยู่ในสถานภาพนั้น ๆ ควรจะทำอะไร อย่างไร หรือ อาจเป็นความคาดหวังของผู้บริหารเองว่าเขาควรมีบทบาทอย่างไรต่อการบริหารวิชาการ

พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ (2559, หน้า 3) ให้ความหมายคำว่า บทบาท หมายถึง การกระทำ และการแสดงออกตามความเป็นจริง

พระครูโสภณกาญจนวิวัฒน์ (สมาน อภิวิฑูโน) (2560, หน้า 5) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลตามสถานภาพที่เป็นอยู่หรือได้รับมอบหมายตำแหน่ง โดยเป็นการกระทำอันเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน

พระครูใบฎีกาอุดมศักดิ์ อภินนโท (อินทร์ทรัพย์) (2560, หน้า 6) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการแสดงออก พฤติกรรม หรือการกระทำที่ส่งผลถึงสิ่งรอบข้างให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามบรรทัดฐานของแต่ละสังคมหรือองค์การที่ได้กำหนดไว้

กขพรพรรณ สุทธิรัฐพงษ์ (2562, หน้า 8) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำหรือการปฏิบัตินั้น จะขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ของบุคคล และความคาดหวังของสังคม โดยบทบาทนั้นจะมีการกำหนดไว้ อย่างชัดเจน หากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไป บทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใด หน้าที่ความคาดหวัง พฤติกรรม และบทบาทก็จะเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไป

2.1.2 ประเภทของบทบาท

ในการศึกษาประเภทของบทบาท ได้มีผู้จำแนกประเภทของบทบาทไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ปราชญา กล้าผจญ (2555, หน้า 125-126) กล่าวถึงประเภทของบทบาทไว้ 2 ประเภท คือ

1. บทบาทที่เป็นทางการ (Formal Role) เป็นบทบาทที่ได้มีการมอบหมายให้อย่างเป็นทางการกำหนดไว้แน่นอน มีระเบียบตายตัว เช่น เมื่อปฏิบัติราชการมีตำแหน่งหน้าที่การงานประจำ ได้แก่ เสมียนประจำแผนก หัวหน้าแผนก ผู้อำนวยการกอง เป็นต้น หรือเมื่อทำงานธุรกิจก็มีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้างาน ผู้จัดการแผนก ผู้จัดการส่วน ผู้จัดการฝ่าย เป็นต้น ซึ่งแต่ละองค์กรจะต้องมีการกำหนดบทบาทของแต่ละตำแหน่งเอาไว้อย่างชัดเจนที่สุด เพื่อให้แต่ละคนสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานตามบทบาทต่าง ๆ ที่ตนได้รับอยู่นั้นอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. บทบาทที่ไม่เป็นทางการ (Informal Role) ได้แก่ บทบาทที่ไม่ได้รับการแต่งตั้ง มอบหมายให้แก่บุคคลอย่างเป็นทางการ แต่เป็นบทบาทที่ผู้มีบทบาทอย่างเป็นทางการจะต้องปฏิบัติ เพื่อจะรักษาความศักดิ์สิทธิ์แห่งบทบาทที่ตนครองอยู่นั้นเอาไว้ให้ได้ บทบาทที่ไม่เป็นทางการนี้แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 บทบาทในภารกิจ (Task Role) ซึ่งมุ่งไปที่การดูแลให้กลุ่มปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2.2 บทบาทในการสร้างกลุ่มและธำรงรักษา (Group Building and Maintenance Roles) หมายถึง บทบาทในการอำนวยความสะดวกและสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกัน

ในบรรดากลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และสร้างสายใยแห่งสัมพันธ์ไมตรีต่อกันไว้ให้ผูกพันต่อกันไว้อย่างเหนียวแน่น มีความหวังใยเอื้ออาทรแก่กันและกัน

2.3 บทบาทของเอกัตบุคคล (Individual Role) เป็นบทบาทส่วนตัวของแต่ละบุคคลที่เติมเต็มความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้ตัวเองมีความสุข มีความพึงพอใจกับชีวิต เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ใช่เรื่องของกลุ่ม บทบาทส่วนตัวนี้บางทีจะเป็นเครื่องช่วยสนับสนุนสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลในกลุ่มก็อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งที่เบียดเบียนอุปสรรคขัดขวางความผูกพันระหว่างกันและกันไปเสียก็ได้ หากบุคคลนั้นมีลักษณะอุปนิสัยใจคอเป็นไปในทางที่เป็นลบ เห็นแก่ตัว อิจฉาริษยา เป็นต้น

ไวรัช เจียมบรรจง (2559, หน้า 109) ได้จำแนกบทบาทในสังคมทั่ว ๆ ไป จากการศึกษาทฤษฎี บทบาทของลินตัน เป็น 5 บทบาทแตกต่างกันออกไปดังนี้ คือ

1. บทบาทตามเพศ และบทบาทตามวัย เช่น บทบาทของผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก และผู้ใหญ่ เป็นต้น
2. บทบาททางอาชีพ เช่น บทบาทของคนขายของ อาจารย์ ตำรวจ หนายความ เป็นต้น
3. บทบาทเกียรติยศ เช่น บทบาทของหัวหน้า ลูกน้อง คนรับใช้ เป็นต้น
4. บทบาททางครอบครัว เช่น บทบาทแม่บ้าน ลูก พ่อ เป็นต้น
5. บทบาทในกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มที่มีความสนใจคล้าย ๆ กัน เช่น บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ชมรมต่าง ๆ

อรุณ รักรธรรม (2560, หน้า 56) แบ่งประเภทของบทบาทออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ที่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงาน
2. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescription Role) เป็นขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรเป็นผู้กำหนด
3. บทบาทที่คาดหวัง (Expecttion Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลหรือสังคมที่มีต่อบุคคลผู้ครองตำแหน่ง และเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้น ๆ

โดยสรุปแล้ว บทบาทมี 2 ประเภทสำคัญ ได้แก่ บทบาทตามความเป็นจริง คือ บทบาทที่ผู้ปฏิบัติได้กระทำจริง อาจตรงกับความคาดหวังหรือไม่ก็ได้ และบทบาทตามความคาดหวัง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่คนอื่นรับรู้หรือเป็นไปตามความคิดแต่อาจไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์

2.1.3 ลักษณะของบทบาท

กรรณิการ์ ชวัญอารีย์ (2558, หน้า 63) แบ่งลักษณะบทบาทของคนในสังคมไว้ดังนี้ คือ

1. บทบาทที่กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งไว้
2. บทบาทที่ควรกระทำ (Perceived Role) เป็นบทบาทแต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลก็ได้
3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่ทำในแต่ละสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2558, หน้า 39) กล่าวถึงลักษณะของบทบาทไว้ 3 ลักษณะดังนี้ คือ

1. บทบาทตามความคาดหวัง เป็นบทบาทที่ต้องแสดงตามความคาดหวังของผู้อื่น เช่น บทบาทของนักเรียนตามความคาดหวังของครู
2. บทบาทตามลักษณะของการรับรู้ เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพรับรู้เองว่า ตนควรจะมีบทบาทอย่างไร เช่น ครูจะคาดหวังว่าตนเองควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร
3. บทบาทที่แสดงจริง เป็นบทบาทหน้าที่ที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรือไม่ก็เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

สำราญ ต้นเรืองศรี (2560, หน้า 36) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาท พอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ เป็นบทบาทที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้
2. บทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล
3. บทบาทที่กระทำจริง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

บทบาทเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมที่บุคคลพึงแสดงออกตามสถานภาพที่ตนเป็นอยู่ในขณะนั้น บทบาทจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล และสามารถจัดระเบียบการอยู่ร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ กล่าวคือ บทบาทมีความสำคัญในการกำหนดหน้าที่ของบุคคล ช่วยให้บุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า ลักษณะของบทบาท คือ การกระทำของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาตามที่สังคมกำหนด โดยการแสดงออกมาของบุคคลสามารถแสดงออกมาตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับหรือแสดงออกตามรูปแบบความคิด ความเชื่อ และความสามารถของบุคคลนั้นก็ได้

2.1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทได้มีนักสังคมวิทยา นักจิตวิทยาและผู้รู้ได้อธิบายถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทไว้ในหลายลักษณะ ดังนี้

1. ทฤษฎีบทบาทของ Ralph Linton

ลินตัน (Linton, 1936, pp. 113-115, อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2555, หน้า 115)

กล่าวไว้ว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เป็นต้น ผู้ที่มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น บุคลิกของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคม ตลอดจนชนบทรอบนิยมนประเพณี และวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย

2. ทฤษฎีกระบวนการระบบสังคมของ Getzels and Guba

จาคอบ ดับบลิว เกทเซลส์ และอีคอน จี กูบา (Jacob W. Getzels and Egon G. Guba, 1968, p. 56, อ้างถึงใน ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2552, หน้า 147-149) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า ในระบบสังคมหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคลามิติ (Idiographic Dimension)

1. ด้านสถาบันมิติ ประกอบด้วย

1.1 สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งจะเป็น กรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์การนั้นครอบคลุมอยู่

1.2 บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียม (Ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบันหรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (Values) ของสังคมครอบคลุมอยู่

2. ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย

2.1 บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ คนงาน ภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยรวม

2.2 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

2.3 ความต้องการส่วนตัว (Need – Dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้า บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่

สรุปได้ว่า ในด้านสถาบันมิตินั้นจะยึดถือเรื่องสถาบันซึ่งมีบทบาทต่าง ๆ เป็นสำคัญ บทบาทที่สถาบันได้คิดหรือกำหนดไว้จะต้องชี้แจงให้บุคลากรในสถาบันได้ทราบอย่างเด่นชัด เพื่อจะได้กำหนดการคาดหวังที่สถาบันได้กำหนดไว้ในบทบาทของตนออกมา ตรงกับความต้องการของผลผลิตของสถาบันนั้น ส่วนในด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ก็มีบุคลิกภาพที่เป็นตัวเองที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละคนต่างก็มีความต้องการในตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสองมิตินี้ระบบสังคมเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ถ้าหากว่าทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดี การบริหารงานนั้นสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้ (Social Behavior or Observed Behavior)

3. ทฤษฎีบทบาทของ Nadel

นาเดล (Nadel, 1988, p. 45, อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2555, หน้า 116) กล่าวว่า บทบาท คือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะคือ

3.1 ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครูต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน

3.2 ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นครูต้องสอนหนังสือ เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้ เป็นตำรวจต้องจับผู้ร้าย

3.3 ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภา เป็นต้น ถ้ากำหนดให้ p คือบทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและชาติมิได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

ดังนั้นจึงเขียนเป็นสมการบทบาทได้ว่า

$$P = a + b + c + \dots + n$$

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ส่วนอย่างน้อย 3 ส่วนขึ้นไปจนถึง n ส่วน

จากความหมายของบทบาท แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท จึงสรุปได้ว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ซึ่งอยู่ในฐานะหรือตำแหน่งหรือมีสถานภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสังคมได้กำหนดให้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ บทบาท และสถานภาพเป็นสิ่งที่ควบคู่กัน นั่นคือสถานภาพจะกำหนดว่าบุคคลนั้น ๆ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร ส่วนบทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมได้กำหนดไว้ในแต่ละสถานภาพ การแสดงบทบาท จะสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมในสถานภาพหนึ่ง ๆ บุคคลอาจจะต้องแสดงบทบาทมากมาย

2.1.5 บทบาท อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารท้องถิ่น

1. ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย
2. อำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะผู้บริหาร
3. อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

นายกเทศมนตรี ทำหน้าที่เป็นผู้นำ ฝ่ายบริหารกิจการของเทศบาล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง สามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร รวมทั้งสามารถแต่งตั้งที่ปรึกษา และเลขานุการ รวมกันได้ไม่เกิน 5 คน

1. บทบาท อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล

1.1 หน้าที่ของนายกเทศมนตรี

ตามกฎหมายได้กำหนดหน้าที่ของนายกเทศมนตรี (มาตรา 48 เตราส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552) ดังนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล
2. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติและนโยบาย
3. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
4. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการ

นายกเทศมนตรี

5. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
6. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติขึ้นและกฎหมายอื่น

ลักษณะการใช้อำนาจของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงนี้แตกต่างจาก

การใช้อำนาจของนายกเทศมนตรีในรูปแบบคณะเทศมนตรีในสมัยก่อน กล่าวคือ นายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีลักษณะการใช้อำนาจที่เด็ดขาดกว่า และเป็นผู้ใช้อำนาจแต่เพียงคนเดียว ไม่จำเป็นต้อง

ต้องใช้อำนาจร่วมกับรองนายกเทศมนตรี ซึ่งสามารถสร้าง “ภาวะผู้นำ” ให้แก่นายกเทศมนตรีได้มากกว่า นายกเทศมนตรีในรูปแบบคณะเทศมนตรี ที่นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกของสภาเทศบาล

1.2 หน้าที่ของสภาเทศบาล

หน้าที่ของสภาเทศบาลที่สำคัญ ได้แก่ (1) หน้าที่ในการออกเทศบัญญัติ (2) หน้าที่ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล และ (3) หน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหาร

หน้าที่แรก คือ หน้าที่ในการพิจารณา กลั่นกรอง และอนุมัติเทศบัญญัติต่าง ๆ ว่าควรบังคับใช้ในเขตเทศบาลหรือไม่ อย่างไร หน้าที่ในประการนี้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ที่กำหนดว่า “เทศบาลมีอำนาจตรมเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมาย

หน้าที่ประการที่สอง คือ หน้าที่ในการสะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อันเป็นหน้าที่โดยทั่วไปของผู้แทนประชาชน เช่น รับฟังปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อน ตลอดจนข้อเรียกร้องหรือร้องเรียนต่าง ๆ ของประชาชนในเทศบาล แล้วนำข้อเรียกร้องหรือร้องเรียนเหล่านั้น เสนอต่อฝ่ายบริหาร หากบางเรื่องอยู่เกินขอบเขตอำนาจที่เทศบาลจะดำเนินการได้ สมาชิกสภาเทศบาลก็จะทำหน้าที่ในการประสานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการเพื่อให้ฝ่ายบริหารกระทำตามข้อเรียกร้องของตนนั้น อาจกระทำได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การทำหนังสือยื่นแสดงปัญหาของประชาชนในเทศบาลผ่านไปยังนายกเทศมนตรี หรือกระทำในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การเป็นผู้นำเพื่อหารือและเสนอข้อร้องเรียนต่อผู้บริหารโดยตรง โดยมีประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในวาระโอกาสต่าง ๆ เช่น ในระหว่างการพบปะระหว่างผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และประชาชนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำในทุก ๆ ปี เป็นต้น และหน้าที่ในประการสุดท้าย คือ หน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งสภาเทศบาลมีวิธีการในการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างน้อย 3 วิธี ได้แก่

1. การตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหาร เพื่อให้ฝ่ายบริหารตอบกระทู้ที่ตนเห็นว่าเป็นปัญหา และให้ฝ่ายบริหารชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแนวทางเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546

2. การตรวจสอบการทำงานโดยคณะกรรมการสามัญและวิสามัญของสภาเทศบาล คณะกรรมการสามัญและวิสามัญของสภาเทศบาลมีหน้าที่หลักในการกระทำกิจการใด ๆ ตามที่สภามอบหมายให้ดำเนินการ เช่น สืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริง ศึกษาถึงความเป็นไปได้หรือลองไปเก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาล เป็นต้น และเมื่อได้ดำเนินการไปเช่นไร กรรมการดังกล่าวต้องรายงานผลการดำเนินงานนั้นให้สภาเทศบาลรับทราบด้วย

3. การเสนอเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในเขตเทศบาล ซึ่งกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิเข้ามาช่วยฝ่ายบริหารตัดสินใจในประเด็นที่สำคัญต่อเทศบาลได้ง่ายขึ้น ซึ่งการให้ความเห็นของประชาชนนี้จะสามารถกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับการเสนอจากสมาชิกสภาเทศบาลเสียก่อน

2. บทบาท อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 หน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1) ก่อนเข้ารับหน้าที่นายก ต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน

และจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประจำทุกปี

2. มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 59 ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมแต่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

5. กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ถูกยุบเพราะว่าไม่สามารถจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือมีการประชุมแต่ไม่สามารถเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ หากกรณีสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นนานไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อได้เลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้เลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบายโดยไม่มีการลงมติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเลือกตั้งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6. กรณีนายกปฏิบัติหน้าที่อาจเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการ และนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำแล้วไม่ปฏิบัติตามในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอช้าไม่ได้ นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วรีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน เพื่อวินิจฉัยตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ไม่มีผลผูกพันกับองค์การบริหารส่วนตำบล

7. เป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล รายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

8. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (ราชกิจจานุเบกษา, 2562, หน้า 21)

2.2 หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ (มาตรา 46) ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
 2. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
 3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ
 4. เลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 5. รับทราบนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี
 6. ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีสิทธิตั้งกระทู้ถามต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้
 7. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเสนอข้อบัญญัติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติได้
 8. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุม และดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ขณะที่รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายให้ทำ ในกรณีที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติงานแทน ในการดำเนินการประชุม ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุมหากว่าไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุม ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมพร้อมทั้งเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม
- เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และให้ผู้ที่ได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน (มาตรา 51) เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเลือกตั้งจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ โดยที่เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ การจัดการประชุม และงานที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

สมัยประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่วันประกาศผลเลือกตั้ง และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน ซึ่งประธานสภาและรองประธานสภานี้จะดำรงตำแหน่งจนครบวาระ

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ภายใน 15 วันดังกล่าวหรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในปีหนึ่งให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือมากกว่า 2 สมัย แต่ไม่เกิน 4 สมัย สมัยหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 15 วัน แต่อาจขยายได้อีกโดยขออนุญาตนายอำเภอ วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้กำหนด

นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่ามีความจำเป็น ประธานสภา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาที่มีอยู่ อาจนำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญได้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้จำนวนมาก ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2550, หน้า 416) ให้ความหมายของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นว่า หมายถึง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเองตามภารกิจหน้าที่ที่ระบุให้ดำเนินการอย่างชัดเจน มีผู้บริหารที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรืออาจจะได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ซึ่งมีการใช้หลักการกระจายอำนาจให้กับประชาชนโดยตรงเป็นการมอบอำนาจให้แก่ท้องถิ่นและท้องถิ่นในฐานะผู้รับมอบอำนาจจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการและการตัดสินใจของตนเอง

วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ (2554, หน้า 415) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดระเบียบการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) โดยรัฐหรือรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองและจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีอิสระตามสมควรภายในขอบเขตของกฎหมาย การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นนี้ทำให้สภาการปกครองตนเองหรือการปกครองตนเองในท้องถิ่น (Local Self-Government)

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1967, p. 230 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและ

เพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

จอห์น เจ คลาร์ก (John J. Clark, 1957 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮร์ริส จี มอนตาญู (Harris G. Montagu, 1984, p. 65 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562, หน้า 9) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริการการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางและภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประชาชนไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

โดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐและท้องถิ่น เน้นผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ซูวอร์ค ฉายะบุตร (2559, หน้า 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดตติการกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศที่มีขนาดกว้างใหญ่ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นโดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่าย

นิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.2.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยโดยมีประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิ์และหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self-Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งคือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางนับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่ไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชนความต้องการและปัญหาแตกต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับความต้องการของ

ประชาชน ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น ย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรีหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทเพื่อพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยเหลือตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง มิเช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นยัดใส่หรือกึ่งหยิบยื่นยัดใส่” เกิดความคาดหวังทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง (บุญเลิศ บุรณุปกรณ์, 2556, หน้า 10-11)

2.2.4 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการ คือ (พัฒน์ธิตา ทองไผ่, 2560, หน้า 9-10)

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่าหากประเทศใดกำหนดเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่นเพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่ จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหาร จะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี ตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐเมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มีได้หมายความว่า มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

2.2.5 ทฤษฎีของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ทฤษฎีของโนซิคและบัคชาแมม (Nozick and Buchamam) มีความเห็นว่า สังคมที่มีการให้บริการแบบผูกขาดโดยธรรมชาติ เมื่อไม่สามารถกีดกันได้ ไม่สามารถแข่งขันในการบริโภคได้ จะเกิดปัญหาบุคคลที่ไม่จ่ายแต่ได้รับผลประโยชน์ จึงต้องบังคับเก็บภาษี รัฐบาลเกิดจากการรวมตัวกันโดยการบังคับการจัดเก็บและมองว่ารัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดโดยธรรมชาติและขยายอำนาจบังคับไปถึงการตุลาการ ส่วน Buchamam มีความเห็นว่า สังคมไม่ได้ผูกมัดโดยศีลธรรมจรรยาเพียงอย่างเดียวและไม่มีการจรรยาใด ๆ เลย ถ้าประชาชนเห็นแก่ตัว คอยแสวงหาผลประโยชน์ก็จะเกิดปัญหา จึงต้องมีกฎหมาย (Law) และข้อตกลง (Social Contrast) จากแนวคิดของ Nozick and Buchamam ทำให้เกิดการกำหนดบทบาทในการบริหารของรัฐจนถึงบทบาทท้องถิ่นที่จะทำให้เกิดสวัสดิภาพต่อสังคมที่ดีขึ้น ส่วนที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม คือ (ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาคการณ์ไกล, 2562, หน้า 32)

1. การเลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารในองค์กรส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนในการพิทักษ์รักษาประโยชน์และกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชน

2. เสนอความต้องการของตนต่อผู้แทน เพื่อนำสู่การพิจารณา กำหนดเป็นนโยบายแผนงานโครงการในเรื่องต่าง ๆ แล้วเสนอความคิดเห็นผ่านตัวแทนของตน รวมทั้งร้องเรียนผ่านผู้บริหารของหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กร

3. ร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในกรณีที่ได้รับความสะดวกหรือจากการประกอบกิจการใด ๆ ในท้องถิ่นซึ่งเป็นสิทธิของประชาชนที่จะร้องเรียนได้

4. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นบัญญัติขึ้น

จากบทบาทหน้าที่ของประชาชนดังกล่าว จะเห็นได้ว่าประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เป็นอันดับหนึ่งอันเดียวกับประชาชน ได้เป็นที่พึ่งและเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น สมดังเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายอำนาจสู่ประชาชนอย่างแท้จริง แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้มแข็งได้ด้วยประชาชนในท้องถิ่น จะต้องมีการรวมตัวเป็นองค์กรต่าง ๆ อย่างหลากหลายตามความต้องการของชุมชน เพื่อให้ทุกส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแผนดำเนินการและติดตามผล

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของ Nozick และ Buchamam ทำให้เกิดการกำหนดบทบาทในการบริหารของรัฐบาลถึงบทบาทท้องถิ่นที่จะทำให้เกิดสวัสดิภาพต่อสังคมที่ดีขึ้น

2.3 หลักสารณียธรรม 6

พระพุทธเจ้าท่านได้ทรงตรัสหลักธรรมอันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมเอาไว้ 6 ประการด้วยกัน อยู่ในหมวดธรรมที่เรียกว่า สารณียธรรม 6 ซึ่งเป็นหลักธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอ ในยามที่ระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วยอันจะนำมาซึ่งความสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายทั้งปวง ดังพระพุทธวจนะบทที่ว่า “สมคคยาน ตโป สุโข ความสามัคคีของหมู่คณะเป็นเหตุความสุขมาให้” หากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักธรรมทั้ง 6 ประการไปใช้อยู่ตลอดเวลา จากการศึกษาเอกสารหลาย ๆ เล่ม ปรากฏว่ามีผู้ให้แนวคิดกับหลักสารณียธรรมไว้หลายท่าน ดังนี้

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กล่าวถึง หลักธรรมสารณียธรรม 6 ไว้ว่า สารณียธรรม 6 คือ

เมตตาทายกรรม ตั้งเมตตาทายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตาตวจกรรม ตั้งเมตตาตวจกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมตตาโมกกรรม ตั้งเมตตาโมกกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

สาธารณโภคี ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน ข้อนี้ใช้ อปปฏิวัตตโภคีก็ได้

สีลสามัญญุตตา มีศีลบริสุทธีเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

ทัญญูสามัญญุตตา มีทัญญูงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์ หรือขจัดปัญหา

ธรรม 6 ประการนี้มีคุณ คือ เป็นสารณียะทำให้เป็นที่ระลึกถึงเป็นปิยกรรมทำให้เป็นที่รัก เป็นครุกรรม ทำให้เป็นที่เคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ ความกลมกลืนเข้าหากัน เพื่อความไม่วิวาท เพื่อความสามัคคี และเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ที.ปา. 11/317/257)

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย กล่าวถึง หลักธรรม สารณียธรรม 6 ไว้ว่า สารณียธรรม ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน 6 อย่าง

รัก ทำความเคารพเป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้มี 6 อย่าง

ดูก่อนอานนท ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน

1. ดูก่อนอานนท ภิกษุในธรรมวินัยนี้ มีกายกรรมประกอบด้วย เมตตา ปราภุในเพื่อนร่วม ประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประการหนึ่ง

2. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมิวัจฉิกรรม ประกอบด้วย เมตตาปราภุในเพื่อนร่วม ประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีมโนกรรมประกอบด้วย เมตตาปราภุในเพื่อนร่วม ประพฤติพรหมจรรย์ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุมีลาภใด ๆ เกิดโดยธรรม ได้โดยธรรมที่สุดแม้เพียง อาหารติดบาตร เป็นผู้ไม่แย่งกันเอาลาภ เห็นปานนั้น วับริโภคแต่เฉพาะผู้เดียวยอมเป็นผู้บริโภคเฉลี่ย ทั่วไปกับเพื่อน ร่วมประพฤติพรหมจรรย์ผู้มีศีล นี้ก็มีธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยศีล ในศีลทั้งหลายที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไท อันวิญญูชนสรรเสริญ อันตณหาและทัญญูไม่แตะต้อง เป็นไปเพื่อสมาธิเห็นปานนั้น กับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

6. ดูก่อนอานนท ประการอื่นยังมีอีก ภิกษุถึงความเป็นผู้เสมอกันโดยทัญญู ในทัญญูที่เป็นของพระอรียอันนำออก ชักนำผู้กระทำตามเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบ เห็นปานนั้นกับเพื่อนร่วมประพฤติพรหมจรรย์อยู่ ทั้งในที่แจ้ง ทั้งในที่ลับ นี้ก็ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท นี้แล ธรรม 6 อย่าง เป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ทำความรัก ทำความเคารพ เป็นไปเพื่อสงเคราะห์กัน เพื่อไม่วิวาทกัน เพื่อความพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดูก่อนอานนท ถ้าพวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรม 6 อย่างนี้ ประพฤติอยู่พวกเธอจะยังเห็นทางว่ากล่าวพวกเราได้ น้อยก็ตาม มากก็ตาม ซึ่งจะอดกลั้นไว้ไม่ได้ละหรือ

ท่านพระอานนทกราบทูลว่า ข้าพเจ้าทำได้เลย พระพุทธเจ้าข้า

พระพุทธเจ้า ดูก่อนอานนท เพราะฉะนั้นแล พวกเธอพึงสมาทานสาราณียธรรมทั้ง 6 อย่างนี้ประพฤติดีเกิด ข้อนั้นจักเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่พวกเธอตลอดกาลนาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสภาชิตนี้แล้ว พระอานนทซึ่งขมยินดี พระภาชิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล (ม.อ. 3/1/88)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2550, หน้า 56) กล่าวว่า สาราณียธรรม 6 แปลว่า ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน ได้แก่

1. เมตตาทายกรรม: ตั้งเมตตาทายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม: ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตามโนกรรม: ตั้งเมตตามโนกรรม ในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาราณโภคิ: ได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่าย ให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน ขอนี้ใช้อุปปฏิวิภัตโภคิก็ได้

5. สีลสามัญญตา: มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ

6. ทิฎฐิสามัญญตา: มีทิฎฐิดีงามเสมอกันเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้น สิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา

กรกฎ โอภาสเจริญมงคล (2556, หน้า 21) กล่าวว่า สาราณียธรรม 6 คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงซึ่งกันและกัน เป็นธรรมสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นหมวดเป็นหมู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรัก ความเคารพ การสงเคราะห์ การไม่วิวาท ความสามัคคีและเอกภาพ ภายในหมู่คณะเหล่านั้น มี 6 อย่าง คือ

1. การตั้งกายกรรม (ตัวของตน) ที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. การตั้งวจีกรรม (ปาก/คำพูด) ที่ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ช่วยเหลือชวนช่วยในกิจการ การงานบุคคลอื่นด้วยวาจา

3. การตั้งมโนกรรม (ใจ) ที่ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนมนุษย์ คิดช่วยเหลือธุระกิจญาติมิตรและสัมพันธ์ชนอื่น ๆ ด้วยความหวังดี ปรารถนาดี

4. เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันลาภที่ตนได้มาโดยชอบธรรมแก่บุคคลที่ควรให้

5. มีศีล มีธรรมเสมอกับเพื่อนมนุษย์เหมือนกับญาติมิตร ประพฤติสุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น

6. มีความเห็นดีเห็นงามร่วมกับผู้อื่น คือ เห็นชอบตามทำนองคลองธรรมร่วมกับผู้อื่น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2556, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของสาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) คือ เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติตามหลักอยู่ร่วมกัน ได้แก่

1. เมตตาทายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลืออุเคราะห์ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ แสดงอาการ กิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน หรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตาโมกกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ตัว) คือ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

5. สีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจ หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

6. ทิฐีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) คือ เคารพรับฟังความคิดเห็น มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน

พระมหาพนัส กิตติสารโรและคณะ (2558, หน้า 83) กล่าวว่า สาราณียธรรม หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีพร้อมเพรียงกัน มี 6 อย่าง ได้แก่

1. เมตตาทายกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาทายกรรม คือ แสดงออกทางกายด้วยเมตตา เช่น ช่วยเหลือกันและแสดงกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2. เมตตาวจีกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาวจีกรรม คือ แสดงออกทางวาจาด้วยเมตตา เช่น บอกแจ้งแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

3. เมตตาโมกกรรม หมายถึง ตั้งเมตตาโมกกรรม คือตั้งจิตปรารถนาดี คิดต่อกันด้วยเมตตา ทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน เช่น มองกันในแง่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

4. สาธารณโภคี หมายถึง ได้สิ่งของใดมาก็แบ่งปันกัน คือ ได้ลาภอันชอบธรรม เฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมทั่วกัน แม้จะเป็นของเล็กน้อย ไม่รู้สึกหวงแหน แต่นำมาแบ่งปัน ไม่เก็บไว้บริโภคใช้สอยแต่เพียงผู้เดียว

5. สีลสามัญญตา หมายถึง มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน คือ มีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่ ประพฤติอยู่ในกรอบ มีความสุจริตถูกต้องตามระเบียบวินัย

6. ทิฐีสามัญญตา หมายถึง มีทิฐิเสมอกัน คือ มีความเห็นชอบร่วมกับเพื่อน ร่วมหมู่ กลุ่มที่อาศัยด้วยกัน ในสังคมเดียวกัน ในหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญหรือเป้าหมายอันนำไปสู่การแก้ปัญหา การกำจัดทุกข์

สรุปได้ว่า หลักสาราณียธรรม 6 หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์

สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพุทธวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควรนำมาปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดผลที่ดีแก่ชุมชนและเพื่อนร่วมงาน

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 ข้อมูลทั่วไป

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ก่อนยกฐานะเป็นอำเภอ เดิมเป็นเมือง เรียกว่า เมืองร้อยเอ็ด ประกาศยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2451 พร้อมกับสร้างเมืองร้อยเอ็ด มีพระยาขัติยวงษา เป็นเจ้าเมืองร้อยเอ็ดคนแรก มีเนื้อที่/พื้นที่ 440.70 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปมี 3 ฤดู ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด, 2562)

อำเภอเมืองร้อยเอ็ดตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอเมืองมหาสารคาม (จังหวัดมหาสารคาม) และอำเภอจังหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอธวัชบุรี
ทิศใต้	ติดกับอำเภออาจสามารถและอำเภอจตุรพักตรพิมาน
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอศรีสมเด็จ

2.4.2 ข้อมูลการปกครอง

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 15 ตำบล

1) ตำบลในเมือง	2) ตำบลรอบเมือง
3) ตำบลเหนือเมือง	4) ตำบลนาโพธิ์
5) ตำบลขอนแก่น	6) ตำบลสีแก้ว
7) ตำบลสะอาดสมบูรณ์	8) ตำบลโนนรัง
9) ตำบลปอภาร (ปอพาน)	10) ตำบลหนองแวง
11) ตำบลหนองแก้ว	12) ตำบลแคนใหญ่
13) ตำบลดงลาน	14) ตำบลเมืองทอง
15) ตำบลโนนตาล	

2.4.3 ข้อมูลประชากร

จำนวนประชากรชาย 76,997 คน ประชากรหญิง 81,152 คน รวม 158,149 คน

2.4.4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- อาชีพหลัก ได้แก่ ค้าขาย ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำสวน ทำไร่
- อาชีพเสริม ได้แก่ รับจ้าง สีนค้าหัตถกรรม ตัดเย็บเสื้อผ้า
- จำนวนธนาคาร มี 9 แห่ง
- จำนวนห้างสรรพสินค้า มี 4 แห่ง

2.4.5 ข้อมูลด้านสังคม

1) โรงเรียนมัธยม ได้แก่ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย โรงเรียนสตรีศึกษา โรงเรียนขัติยวงษา โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม

2) มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2.4.6 ข้อมูลด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม

- 1) ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ยาสูบ ปลา
- 2) แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ (แม่น้ำ/บึง/คลอง) บึงปลาอุบชัย หนองหญ้าม้า
- 3) โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ โรงสีไทยเพิ่มพูน โรงสีข้าวไชยมงคล โรงสีข้าวสมหมาย

2.4.7 อำนาจหน้าที่การปกครองท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

อำนาจหน้าที่การปกครองท้องถิ่นของนายกเทศมนตรี

มาตรา 48 เตรส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดไว้โดยหลักสำคัญ ดังเช่น

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเทศบัญญัติ
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
3. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
4. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

ลักษณะการใช้อำนาจของนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงนี้ แตกต่างจากการใช้อำนาจของนายกเทศมนตรีในรูปแบบที่เข้าร่วมกันของคณะเทศมนตรีในสมัยก่อน กล่าวคือนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีลักษณะการใช้อำนาจที่เด็ดขาดกว่า และเป็นผู้ใช้อำนาจแต่เพียงผู้เดียว ไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจร่วมกับรองนายกเทศมนตรี

อำนาจหน้าที่การปกครองท้องถิ่นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน และจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประจำทุกปี (มาตรา 58/5)

2. มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 59 ดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

3. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 60)

4. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบล มอบหมายมีสิทธิเข้าประชุมสภาองค้การบริหารส่วนตำบล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุมแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน (มาตรา 58/6)

5. กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภาองค้การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค้การบริหารส่วนตำบลถูกยุบ ตามมาตรา 53 หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งปล่อยให้เนิ่นนาน ล่าช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อได้เลือกประธานสภาองค้การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้เรียกประชุมสภาองค้การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบาย โดยไม่มีการลงมติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเลือกตั้งประธานสภาองค้การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 58/5 วรรคสอง)

6. กรณีนายกองค้การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติภารกิจที่อาจเสียหายแก่องค้การบริหารส่วนตำบลหรือราชการ และนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน ที่ जरอช้าไม่ได้ นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วรีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน เพื่อวินิจฉัยตามที่เห็นสมควร โดยเร็ว การกระทำของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ไม่มีผลผูกพันกับองค้การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 90)

7. เป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติองค้การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 71) ร่างข้อบัญญัติประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (มาตรา 87)

8. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค้การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 65)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องมากที่สุดไว้ดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาท

จรู ถิ่นพระบาท (2559, หน้า 43-51) ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาองค้การ กรณีศึกษาขององค้การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบทบาทหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ 2 ลำดับแรกที่มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีบทบาทให้ความสำคัญในด้านยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และให้พนักงานมีอิสระในการเสนอความคิดเห็น ตามลำดับ จากการทดลองสมมติฐาน พบว่าระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ช่วงอายุงาน ของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร แต่ระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร

ระหว่างเพศชายและหญิง ส่งผลต่อระดับการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อรปวีณ์ ธรรมานุชิต (2559, หน้า 179-197) ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีในการเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เป็นไปตามแนวทางผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass and Avolio คือ 1) การมีอิทธิพลทางอุดมการณ์ (Idealized Influence or Charismatic Leadership) 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) 3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกชน (Individualized Consideration) ซึ่งก่อให้เกิดแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้อำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด พบว่า มีการดำเนินต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถประมวลสรุปได้ 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาการบริหารและจัดการทรัพยากรขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 4) ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต และ 5) ด้านการพัฒนาส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์ (2561, หน้า 39-40) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอาชีพแตกต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะควรขอความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกขยะ และมีถังแยกประเภทขยะ ให้ความรู้กับประชาชนในการคัดแยกขยะ จัดให้มีกล้องวงจรปิด (CCTV) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จัดให้มีการสอนภาษาต่างประเทศมากขึ้น หลากหลายภาษา ให้เข้าหน้าที่อาสาสมัครชุมชน ปฏิบัติหน้าที่ให้มากขึ้น ควรส่งเสริมความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนทุก ๆ ชุมชน ควรควบคุมความเร็วของรถและตรวจสอบร้านค้า ร้านอาหาร ที่สร้างมลพิษ ขยะให้กับชุมชน

วสันต์ ปานสังข์ (2564, หน้า 29-41) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ทางการปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ทางการปกครองเพื่อการจัดบริการสาธารณะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการออก “กฎ”/ “ข้อบัญญัติ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการออก “คำสั่งทางปกครอง” และด้านการทำ “สัญญาทางปกครอง” ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้าน “การปฏิบัติทางปกครอง” ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ทางการปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการ

ออก “คำสั่งทางปกครอง” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการทำ “สัญญาทางปกครอง” และด้านการ “ปฏิบัติทางปกครอง” ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการออก “กฎ” / “ข้อบัญญัติ” ตามลำดับ

2.5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม

ยุทธศักดิ์ ภูห้อยไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านดังนี้ คือ ด้านเมตตาการุณกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตาเมโนกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา ด้านทิวฐิสามัญญตา 2) ข้าราชการที่มีอายุ ตำแหน่ง การศึกษาและรายได้ แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้าราชการศาลยุติธรรมที่มีเพศ แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) การปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมมีการปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้มาติดต่อราชการและผู้บังคับบัญชาชั้น ต้องปฏิบัติภายใต้ประมวลจริยธรรมของข้าราชการศาลยุติธรรม นโยบายของประธานศาลฎีกา และแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม เพื่อการให้บริการที่ดีแก่ผู้พรรคติและผู้มาติดต่อราชการให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด ซึ่งประมวลจริยธรรมของข้าราชการศาลยุติธรรมนั้นเปรียบเหมือนสิ่งที่ควบคุมการประพฤติของข้าราชการศาลยุติธรรมให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ให้นำไปสู่ความสำเร็จของการดำรงตนและการปฏิบัติราชการ

พระมหาไพฑูริย์ จิตตพฺโต (สุนพันธ์) (2556, หน้า 56-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเมตตาการุณกรรม ด้านเมตตาเมโนกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา และด้านทิวฐิสามัญญตา ผลการเปรียบเทียบของการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบของการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 3 ด้าน คือ ด้านสาธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา และด้านทิวฐิสามัญญตา ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบของการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน มีการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะการนำหลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บังคับบัญชาควรติดตามดูแลงานอย่างใกล้ชิด ช่วยแนะนำเมื่อพบปัญหา และเพื่อนร่วมงานควรให้ความเป็นธรรมเสมอภาคกัน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ผูกอบรวมในเรื่องของกิจกรรมการพาโดยการนำให้เข้ากับหลักสูตรมากที่สุด และผูกอบรวมอย่างสม่ำเสมอ จึงจำเป็นต้องรีบดำเนินการพัฒนาโดยเร่งด่วน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับมากที่สุดต่อไป

น้ำค้าง ตนชัยภูมิ (2558, หน้า 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาตามรายด้านก็พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือด้านเมตตาทายกรรม เมตตาวจิกรรม เมตตาโมโนกรรม และด้านทิวาสัมมัญญา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง คือ ด้านสาธารณโภคี และด้านศีลสามัญญตา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นพรัตน์ ยานะนวล (2558, หน้า 48-59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ด้านเมตตาทายกรรม ด้านเมตตาวจิกรรม ด้านเมตตาโมโนกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา และด้านทิวาสัมมัญญา บุคลากรเทศบาลตำบลบ้านดู่และประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม มีการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ควรหาประชาชนเวลาที่เดือดร้อน และควรได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติอย่างที่เป็นอยู่ ควรลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมประชาชนในพื้นที่ เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน ควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนให้ดีกว่านี้และทั่วถึง ควรจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า อาทิ การซ่อมถนนที่ชำรุด พอถึงเวลาถนนชำรุด ก็อ้างว่าไม่มีงบประมาณ ดังนั้นควรวางแผนล่วงหน้าเอาไว้ ควรจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรได้ให้เสมอภาค เท่าเทียมกันและทั่วถึงทุกหมู่บ้าน บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านดู่ควรทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยในตัวเอง ไม่เห็นแก่พวกพ้องหรือประโยชน์ส่วนตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และควรทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก รับฟังความคิดเห็นคนอื่นหรือความเห็นที่แตกต่าง ควรมีความสามัคคีปรองดองกัน หากมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันควรใช้เหตุผล ไม่ควรใช้อารมณ์และยึดมั่นในความคิดของตนเองมากเกินไป เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านดู่ต่อไป

พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปณฺโญ/อุตสม) (2559, หน้า 78-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรมีความ

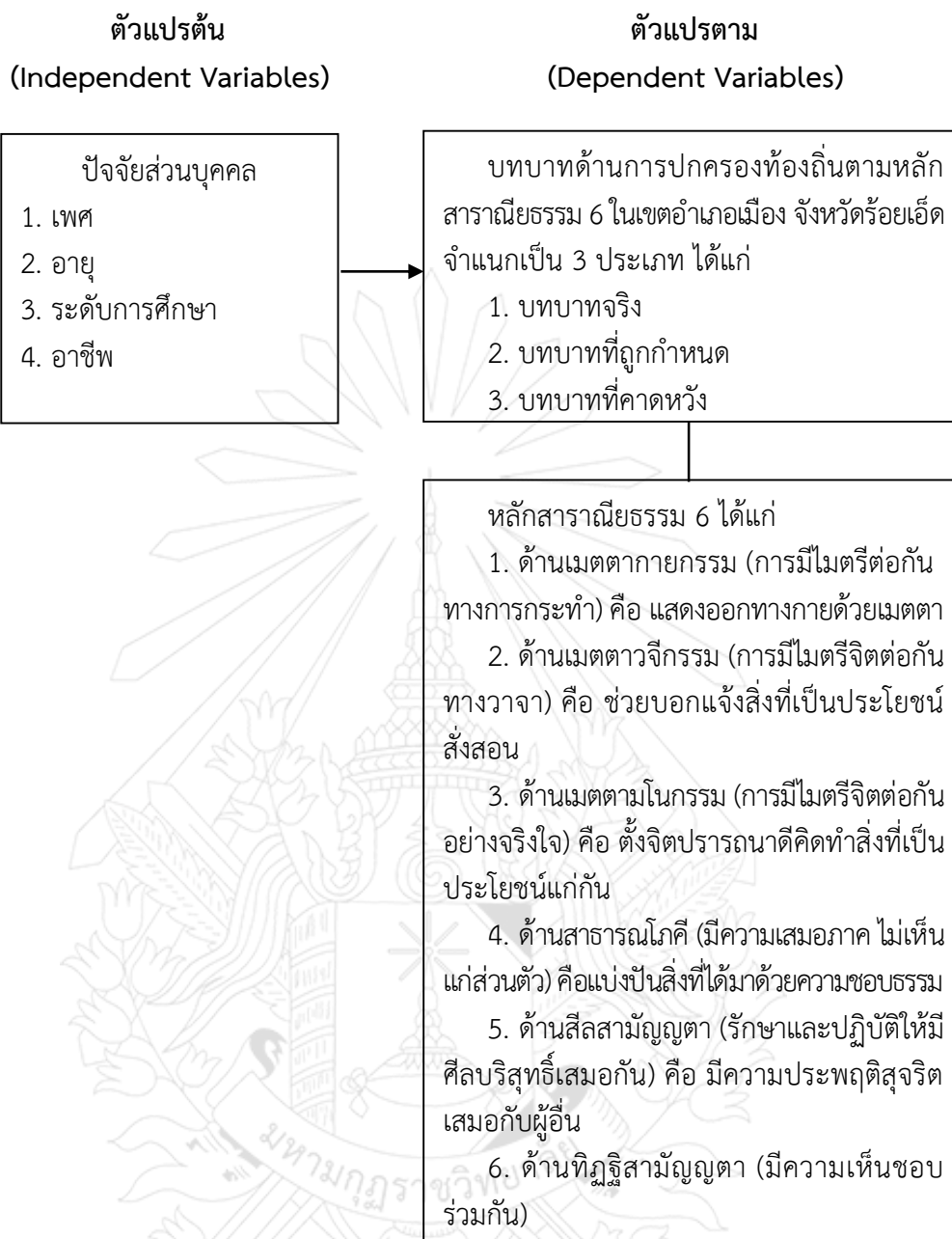
คิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีระดับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 มากทุกด้าน โดยด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเมตตาวาจกรรม รองลงมาคือด้านทิวฐิสามัญญตา ด้านสาราณโภคี ด้านเมตตามโนกรรม ส่วนด้านสามัญญตา อยู่ในลำดับต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยกล่าวคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน กับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ การทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ความแตกต่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานบุคคลากรตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ควรมีการวางแผนการบริหารงานบุคคลากรเกี่ยวกับสรรหาและคัดเลือกเจ้าหน้าให้ตรงกับงาน มีความรู้และเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติและกรณีที่มีตำแหน่งว่างลงควรพิจารณาพนักงานในองค์กรก่อน การเลื่อนตำแหน่งงานควรพิจารณาจากความรู้ความสามารถเป็นหลัก ควรมีการอบรมให้บุคคลากรรู้จักใช้คำพูดที่สร้างสรรค์หรือรู้จักพูดให้กำลังใจในยามที่มีใครต้องพบกับความทุกข์ ความผิดหวังและให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียน รังแกใส่ร้ายกัน ควรมีการส่งเสริมให้บุคคลากรได้รับการสัมมนาอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อให้มากยิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญกับบุคคลากรในการรักษาบุคคลากรไม่ให้มีการย้ายตำแหน่งระยะถี่ ควรปรับปรุงปัจจัยด้านพื้นฐานเกี่ยวกับสวัสดิการที่จัดให้อยู่ในความเหมาะสม ควรยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับในการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารงานบุคคลขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง) (2561, หน้า 55-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคคลากรเทศบาลตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคคลากรเทศบาลตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทิวฐิสามัญญตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านเมตตามโนกรรม ส่วนด้านเมตตาวาจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคคลากรเทศบาลตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีการนำหลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ส่วนอาชีพที่แตกต่างกัน มีการนำหลักสาราณียธรรม 6 ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคคลากรเทศบาลตำบลร้อนพิบูลย์ ด้านเมตตาทายกรรม ควรยินดีให้คำแนะนำ ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ด้านเมตตาวาจกรรม ควรชี้แจงรายละเอียดให้ทราบถี่ถ้วน ด้านเมตตามโนกรรม ควรให้เกียรติแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค ด้านสาราณโภคี ควรมุ่งเน้นการจัดสาธารณูปโภค เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านสึลสามัญญตา ควรมีความเอื้อเฟื้อ มีมนุษยสัมพันธ์ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ด้านทิวฐิสามัญญตา ควรใจกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ อรุณ รักธรรม (2560, หน้า 56) ที่แบ่งประเภทของบทบาทออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บทบาทจริง บทบาทที่ถูกกำหนด และบทบาทที่คาดหวัง นำมาบูรณาการกับหลักสารานุกรม 6 ให้เข้ากับการปกครองท้องถิ่น จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเมตตาทักษะ (การมีเมตตาริชาตต่อการกระทำ) คือแสดงออกทางกายด้วยเมตตา ด้านเมตตาวชิกรรม (การมีเมตตาริชาตต่อคนทางวาจา) คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอน ด้านเมตตามโนกรรม (การมีเมตตาริชาตต่อคนอย่างจริงจัง) คือตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) คือเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปัน ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) คือมีความประพฤติสุจริตเสมอกับผู้อื่น และด้านทิวฐิสามัญญตา (คือมีความเห็นชอบร่วมกัน) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2556, หน้า 23) มาบูรณาการและสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123,416 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด, 2564)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน จะได้นำเสนอเทคนิคและวิธีการสุ่มต่อไป

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (ยุทธ ไชยวรรณ และผศ.ดร.กุสุมา ผลาพรม, 2553, หน้า 122)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ 5 หรือ .05

$$\text{แทนสูตร} \quad n = \frac{123,416}{1 + 123,416 \times (0.05)^2} = 398.71$$

จากที่ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ คำนวณได้ 398.71 คน ผู้วิจัยมีความประสงค์จะให้มียังมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สูงขึ้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อให้ผลการศึกษาที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาสามารถใช้อธิบายกลุ่มประชากร เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง และเพื่อเป็นการเพิ่มความเที่ยงตรงของข้อสรุปที่จะได้รับจากตัวอย่าง ผู้วิจัย จึงใช้วิธีการสุ่มโดยหาสัดส่วนด้วยวิธีเทียบบัญญัติไตรยางค์หากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น ดังนี้

จากจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123,416 คน ต้องการได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3242 ใช้วิธีบัญญัติไตรยางค์ ดังนี้

$$X = \frac{0.3242 \times 123,416}{100}$$

$$X = \frac{40,011.48}{100}$$

$$X = 400.11 \quad \text{สรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน}$$

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โนนตาล	1. บ้านหนองบัว	25
	2. บ้านหัวโนนตาล	25
ปอภาร	1. บ้านโคกก่อง	25
	2. บ้านโคกพิลา	25
ขอนแก่น	1. บ้านป่าบาก	25
	2. บ้านขอนแก่น	25
รอบเมือง	1. บ้านรอบเมือง	25
	2. บ้านหัวแฮด	25
หนองแวง	1. บ้านเกล็ดลิ้น	25
	2. บ้านตุ้	25
เหนือเมือง	1. บ้านเหล่ากล้วย	25
	2. บ้านหนองเรือ	25
เมืองทอง	1. บ้านสงเปลือย	25
	2. บ้านโนนสำราญ	25
ดงลาน	1. บ้านเหล่าใหญ่	25
	2. บ้านเหล่าสมบูรณ์	25
รวม		400

3.2.2 สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) สามารถทำได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มี 15 ตำบล สุ่มเลือกตำบลตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มา 8 ตำบล

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดตำบลละ 2 ชุมชนหรือหมู่บ้าน รวม 16 ชุมชนหรือหมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) (ปัญญา คล้ายเดช, 2560, หน้า 168) ผู้วิจัยต้องการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จึงกำหนดชุมชนหรือหมู่บ้านละเท่า ๆ กัน คือ ชุมชนหรือหมู่บ้านละ 25 คน ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาและงบประมาณที่มีไม่มากนัก

ขั้นที่ 4 สุ่มเลือกตำบลตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนววัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close - ended Questionnaire) จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำผลงานทางวิชาการ

3.4.2 ศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า และกำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

3.4.3 สร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์และเก็บความหมาย รายละเอียดจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับตัวแปรมาเขียนข้อคำถามขึ้น และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

3.4.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และสำนวนภาษา ครอบคลุมตามแนวทางการสร้างเครื่องมือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) พระราชปรีดีติวิมล, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา และปรัชญา
 เจ้าคณะจังหวัด (ธรรมยุต)

การศึกษา Ph.D. Pai and Buddhism
 Master of Arts Buddhist Studies
 ศน.บ. ศาสนศาสตร์บัณฑิต

2) พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด
 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา ร.ด. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ศน.ม. รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
 พธ.บ. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

3) นายอุดมเกียรติ หงส์มาลา

ตำแหน่ง อาจารย์ ร้อยเอ็ด

การศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence Index) (ยุธ ใภยวรรณ, 2550, หน้า 107) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

- 1 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นหรือข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.6 หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3.4.7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยได้ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนัดแนะและชี้แจง และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.5.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.6.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.6.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมรายด้าน และรายข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51- 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.6.5 ทดสอบเพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยทดสอบค่า t-test และค่า F - test (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

3.6.6 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	X ²	แทน	ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน
	\sum	แทน	ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระแก่กัน (Independent) คำนวณจากสูตร (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	$\bar{X}_1 \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	$S_1^2 S_2^2$	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	$n_1 n_2$	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) ค่า F-test (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป
คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ สำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-independent)
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean Square)
p	แทน	ค่า p – Value หรือค่าความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	181	45.30
หญิง	219	54.80
รวม	400	100.00
อายุ		
18-40 ปี	123	30.80
41-60 ปี	186	46.50
61 ปีขึ้นไป	91	22.80
รวม	400	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	31	7.80
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	16.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	87	21.80
อนุปริญญา/ปวส.	125	31.30
ปริญญาตรีขึ้นไป	91	22.80
รวม	400	100.00
อาชีพ		
เกษตรกร/กสิกรรม	103	25.80
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	90	22.50
รับราชการ	75	18.80
รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	79	19.80
อื่น ๆ	53	13.30
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 และเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 มีอายุ 41-60 ปี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 รองลงมา มีอายุ 18-40 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 และมีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และมีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 ประกอบอาชีพเกษตรกร/กสิกรรม จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 รองลงมา ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 ประกอบอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานีธรรม 6	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	3.86	0.83	มาก	3
2. ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	3.85	0.86	มาก	5
3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง)	3.84	0.83	มาก	6
4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	3.91	0.84	มาก	2
5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	3.92	0.83	มาก	1
6. ด้านทักขิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	3.86	0.91	มาก	4
โดยรวม	3.87	0.80	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ด้านทักขิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) และด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาการุณกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านเมตตาการุณกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.95	0.86	มาก	1
2.	ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน	3.73	1.03	มาก	5
3.	ผู้บริหารเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์	3.86	0.98	มาก	3
4.	ผู้บริหารอุทิศเวลา แรงกายแรงใจ ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนสม่ำเสมอ	3.82	1.00	มาก	4
5.	ผู้บริหารช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ	3.92	0.95	มาก	2
โดยรวม		3.86	0.83	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาการุณกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง รองลงมา คือ ผู้บริหารช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวชิกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านเมตตาวชิกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พุดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง	3.91	0.91	มาก	1
2.	ผู้บริหารไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชนรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ	3.87	0.98	มาก	2
3.	ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ	3.79	0.99	มาก	5
4.	ผู้บริหารใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับประชาชน	3.84	0.93	มาก	3
5.	ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ถูกต้อง	3.82	1.01	มาก	4
โดยรวม		3.85	0.86	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวชิกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พุดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง รองลงมา คือ ผู้บริหารไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชนรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ผู้บริหารเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นที่ตั้ง		3.89	0.91	มาก	2
2. ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์		3.90	0.92	มาก	1
3. ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน		3.84	0.92	มาก	3
4. ผู้บริหารมีจิตสำนึกและให้เกียรติประชาชนอย่างเสมอภาคโดยทั่วกัน		3.81	0.93	มาก	4
5. ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลาง ไม่ลำเอียง		3.78	0.99	มาก	5
โดยรวม		3.84	0.83	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลาง ไม่ลำเอียง

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล	3.93	0.93	มาก	2
2.	ผู้บริหารให้ความสงเคราะห์ประชาชนตามหน้าที่และสำนึกในความรับผิดชอบ	3.92	0.91	มาก	3
3.	ผู้บริหารมีความเสียสละ ไม่ถือเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน	3.91	0.93	มาก	4
4.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์	3.94	0.96	มาก	1
5.	ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด	3.86	0.93	มาก	5
โดยรวม		3.91	0.84	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม วางตนเป็นที่น่าับถือไว้วางใจ	3.90	0.96	มาก	3
2.	ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย	3.83	0.94	มาก	5
3.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.99	0.87	มาก	2
4.	ผู้บริหารไม่ถืออภิสิทธิ์หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชน	3.87	0.96	มาก	4
5.	ผู้บริหารเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ประชาชน	4.00	0.91	มาก	1
โดยรวม		3.92	0.83	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ประชาชน รองลงมา คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสัมมัญญาตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านทฤษฎีสัมมัญญาตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ผู้บริหารมีใจกว้างและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน	3.93	0.97	มาก	2
2.	ผู้บริหารปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน	3.99	0.97	มาก	1
3.	ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น	3.77	1.06	มาก	5
4.	ผู้บริหารณรงค์สร้างสามัคคีปรองดองต่อกันของประชาชนในท้องถิ่น	3.82	1.00	มาก	3
5.	ผู้บริหารรับฟังปัญหาของประชาชนและดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอยู่เสมอ	3.81	1.06	มาก	4
โดยรวม		3.86	0.91	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสัมมัญญาตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีใจกว้างและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	เพศชาย (n = 181)			เพศหญิง (n = 219)			t	p
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ด้านเมตตาการุณกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	3.90	0.88	มาก	3.82	0.79	มาก	1.02	0.31
2. ด้านเมตตาวิจิตรกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	3.91	0.87	มาก	3.80	0.84	มาก	1.28	0.20
3. ด้านเมตตาเมตตากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง)	3.89	0.87	มาก	3.80	0.79	มาก	1.07	0.29
4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	4.00	0.85	มาก	3.84	0.84	มาก	1.87	0.06
5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	4.00	0.86	มาก	3.85	0.80	มาก	1.80	0.07
6. ด้านทิวาสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	3.95	0.90	มาก	3.79	0.91	มาก	1.85	0.07
เฉลี่ย	3.94	0.83	มาก	3.81	0.78	มาก	1.58	0.12

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านเมตตาทายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	ระหว่างกลุ่ม	0.93	2	0.47	0.67	0.51
	ภายในกลุ่ม	276.14	397	0.70		
	รวม	277.07	399			
2. ด้านเมตตาวาจากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	1.19	2	0.60	0.82	0.44
	ภายในกลุ่ม	290.52	397	0.73		
	รวม	291.71	399			
3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ)	ระหว่างกลุ่ม	0.93	2	0.47	0.67	0.51
	ภายในกลุ่ม	274.25	397	0.69		
	รวม	275.18	399			
4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	ระหว่างกลุ่ม	1.72	2	0.86	1.21	0.30
	ภายในกลุ่ม	282.81	397	0.71		
	รวม	284.53	399			
5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	0.29	0.75
	ภายในกลุ่ม	274.82	397	0.69		
	รวม	275.23	399			
6. ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	ระหว่างกลุ่ม	0.86	2	0.43	0.52	0.60
	ภายในกลุ่ม	327.03	397	0.82		
	รวม	327.89	399			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.70	2	0.35	0.54	0.58
	ภายในกลุ่ม	256.28	397	0.65		
	รวม	256.98	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านเมตตาทักษะกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	ระหว่างกลุ่ม	17.19	4	4.30	6.53	0.00*
	ภายในกลุ่ม	259.88	395	0.66		
	รวม	277.07	399			
2. ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	15.48	4	3.87	5.53	0.00*
	ภายในกลุ่ม	276.23	395	0.70		
	รวม	291.71	399			
3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ)	ระหว่างกลุ่ม	17.57	4	4.39	6.73	0.00*
	ภายในกลุ่ม	257.61	395	0.65		
	รวม	275.18	399			
4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	ระหว่างกลุ่ม	14.73	4	3.68	5.39	0.00*
	ภายในกลุ่ม	269.80	395	0.68		
	รวม	284.53	399			
5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	ระหว่างกลุ่ม	13.13	4	3.28	4.95	0.00*
	ภายในกลุ่ม	262.10	395	0.66		
	รวม	275.23	399			
6. ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	ระหว่างกลุ่ม	14.82	4	3.71	4.67	0.00*
	ภายในกลุ่ม	313.07	395	0.79		
	รวม	327.89	399			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	15.11	4	3.78	6.17	0.00*
	ภายในกลุ่ม	241.87	395	0.61		
	รวม	256.98	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
		3.78	3.78	4.19	3.91	3.62
ประถมศึกษา	3.78	-	0.00	0.41	0.13	0.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.78		-	0.40*	0.13	0.16
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4.19			-	0.28	0.56*
อนุปริญญา/ปวส.	3.91				-	0.28
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.62					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และกลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาศาสนา (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	\bar{x}	3.77	3.85	4.18	3.87	3.56
ประถมศึกษา	3.77	-	0.08	0.41	0.10	0.21
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.85		-	0.33	0.02	0.29
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.18			-	0.31	0.62*
อนุปริญญา/ปวส.	3.87				-	0.31
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.56					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาศาสนา (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	\bar{x}	3.67	3.77	4.17	3.87	3.62
ประถมศึกษา	3.67	-	0.10	0.50	0.20	0.06
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.77		-	0.40	0.10	0.16
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.17			-	0.30	0.56*
อนุปริญญา/ปวส.	3.87				-	0.25
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.62					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	\bar{x}	3.77	3.71	4.15	3.93	3.56
ประถมศึกษา	3.77	-	0.07	0.37	0.15	0.21
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.71		-	0.44*	0.22	0.15
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.15			-	0.22	0.59*
อนุปริญญา/ปวส.	3.93				-	0.37*
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.56					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และกลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มระดับการศึกษอนุปริญญา/ปวส. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
	\bar{x}	ตอนต้น	ตอนปลาย/ ปวช.			
	\bar{x}	3.81	3.80	4.22	3.94	3.68
ประถมศึกษา	3.81	-	0.02	0.41	0.13	0.14
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.80		-	0.43*	0.15	0.12
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.22			-	0.28	0.55*
อนุปริญญา/ปวส.	3.94				-	0.27
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.68					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และกลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		ตอนต้น	ตอนปลาย/ ปวช.			
	\bar{x}	3.85	3.80	4.20	3.97	3.68
ประถมศึกษา	3.85	-	0.04	0.35	0.13	0.16
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.80		-	0.39	0.17	0.12
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.20			-	0.22	0.51*
อนุปริญญา/ปวส.	3.97				-	0.29
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.68					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/	ปริญญาตรี
		ตอนต้น	ตอนปลาย/ ปวช.	ปวส.	ขึ้นไป	
		3.79	3.75	4.20	3.86	3.65
ประถมศึกษา	3.79	-	0.04	0.40	0.07	0.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.75		-	0.44	0.10	0.11
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	4.20			-	0.34	0.55*
อนุปริญญา/ปวส.	3.86				-	0.21
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.65					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านเมตตาทักษะกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	ระหว่างกลุ่ม	11.44	4	2.86	4.26	0.00*
	ภายในกลุ่ม	265.62	395	0.67		
	รวม	277.06	399			
2. ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)	ระหว่างกลุ่ม	7.20	4	1.80	2.50	0.04*
	ภายในกลุ่ม	284.52	395	0.72		
	รวม	291.72	399			
3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ)	ระหว่างกลุ่ม	9.95	4	2.49	3.70	0.01*
	ภายในกลุ่ม	265.23	395	0.67		
	รวม	275.18	399			
4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)	ระหว่างกลุ่ม	5.38	4	1.34	1.90	0.11
	ภายในกลุ่ม	279.15	395	0.71		
	รวม	284.53	399			
5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	ระหว่างกลุ่ม	8.25	4	2.06	3.05	0.02*
	ภายในกลุ่ม	266.98	395	0.68		
	รวม	275.23	399			
6. ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)	ระหว่างกลุ่ม	5.89	4	1.47	1.81	0.13
	ภายในกลุ่ม	322.00	395	0.82		
	รวม	327.89	399			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.49	4	1.87	2.96	0.02*
	ภายในกลุ่ม	249.50	395	0.63		
	รวม	256.99	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) และด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ประชาชนมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเมตตาทักษะกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีไมตรีจิต

ต่อกันทางวาจา) ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) และด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกรรม/ ค้าขาย/ธุรกิจ		รับราชการ	รับจ้าง/ พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ	
	กสิกรรม	ส่วนตัว				
	\bar{X}	3.90	4.02	3.89	3.86	3.56
เกษตรกรรม/กสิกรรม	3.90	-	0.12	0.01	0.04	0.34
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.02		-	0.14	0.16	0.47*
รับราชการ	3.89			-	0.02	0.33
รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	3.86				-	0.31
อื่น ๆ	3.56					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาศาสนา (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกรรม/ ค้าขาย/ธุรกิจ		รับราชการ	รับจ้าง/ พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ	
	เกษตรกรรม/ กสิกรรม	ส่วนตัว				
	\bar{x}	3.97	3.99	3.85	3.84	3.45
เกษตรกรรม/กสิกรรม	3.97	-	0.02	0.12	0.13	0.51*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.99		-	0.14	0.15	0.53*
รับราชการ	3.85			-	0.01	0.40
รับจ้าง/พนักงาน บริษัทเอกชน	3.84				-	0.39
อื่น ๆ	3.45					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาศาสนา (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม/กสิกรรม มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกรรม/ค้าขาย/ธุรกิจ		รับราชการ	รับจ้าง/ พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ	
	กสิกรรม	ส่วนตัว				
	\bar{x}	3.88	4.01	3.80	3.86	3.55
เกษตรกรรม/กสิกรรม	3.88	-	0.13	0.08	0.02	0.33
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.01		-	0.20	0.15	0.46*
รับราชการ	3.80			-	0.06	0.25
รับจ้าง/พนักงาน บริษัทเอกชน	3.86				-	0.31
อื่น ๆ	3.55					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวจกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกรรม/ค้าขาย/ธุรกิจ		รับราชการ	รับจ้าง/ พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ	
	กสิกรรม	ส่วนตัว				
	\bar{x}	3.83	3.99	3.90	3.89	3.46
เกษตรกรรม/กสิกรรม	3.83	-	0.16	0.07	0.06	0.37
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.99		-	0.09	0.10	0.52*
รับราชการ	3.90			-	0.01	0.43
รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	3.89				-	0.43
อื่น ๆ	3.46					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง) จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่

อาชีพ	เกษตรกรรม/ ค้าขาย/ธุรกิจ		รับราชการ	รับจ้าง/ พนักงาน บริษัทเอกชน	อื่น ๆ	
	กสิกรรม	ส่วนตัว				
	\bar{x}	3.93	4.09	3.94	3.90	3.60
เกษตรกรรม/กสิกรรม	3.93	-	0.16	0.00	0.03	0.34
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.09	-	-	0.16	0.19	0.49*
รับราชการ	3.94	-	-	-	0.03	0.34
รับจ้าง/พนักงาน บริษัทเอกชน	3.90	-	-	-	-	0.31
อื่น ๆ	3.60	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสี่สามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น ๆ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลัก
 สาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.25 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6
 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ)	ความถี่
1.	ควรลงพื้นที่สัมผัสเพื่อรับทราบปัญหาของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขให้ทันทั่วถึง	31
2.	ควรทำงานรับใช้ประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	25
3.	ควรตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ	10
4.	ควรวางตัวให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่	3
ด้านเมตตาวาจากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)		
1.	ควรรักษาคำพูดมีสัจจะพูดจริงทำจริง	40
2.	ควรยินดีให้คำแนะนำประชาชนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ	28
3.	ควรเจรจาด้วยเหตุผล ด้วยสติปัญญา ไม่ใช่โทษะเป็นตัวนำ	5
4.	ควรกล่าววาจาสุภาพอ่อนหวาน ให้คำแนะนำตักเตือนประชาชนด้วยดี เป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชนได้	2
ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ)		
1.	ควรยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชน	25
2.	ควรระลึกอยู่เสมอว่าตนเองมีหน้าที่อะไร และมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงานนั้น ๆ	16
3.	ควรทำงานเพื่อส่วนรวม ซื่อตรงต่อตนเอง ต่องาน และบุคคลอื่น	14
4.	ควรอดทนอดกลั้นข่มใจ ห้ามใจตนเองต่อสิ่งยั่วยู่ถึงแม้จะถูกยั่วด้วยคำเสียดสี ถากถางอย่างไร ไม่ทิ้งการงานที่เป็นภารกิจของตน	7
5.	ควรไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบ ข้อผิดพลาดในการทำงาน คิดแก้ไขปรับปรุงให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย	2
ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)		
1.	ควรจัดสรรแบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรได้ให้เสมอภาคเท่าเทียมกัน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	20
2.	ควรให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่พื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติหรือที่ได้รับความเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง	12
3.	ควรเอาใจใส่ช่วยเหลือแก้ปัญหาประชาชน จัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรมทั่วถึงอย่างจริงจัง	6

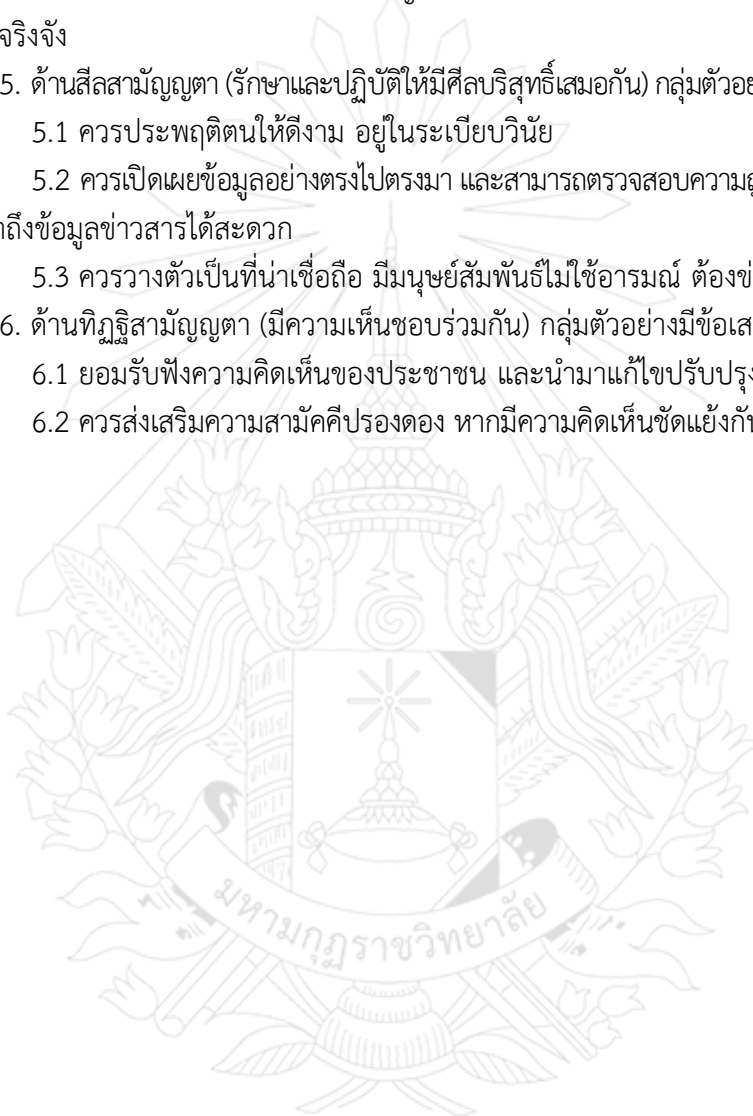
ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ข้อ	ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)	ความถี่
1.	ควรประพฤติตนให้ดีงาม อยู่ในระเบียบวินัย	38
2.	ควรเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	30
3.	ควรวางตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ใช้อารมณ์ ต้องข่มใจ	5
ด้านทวิภูติสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)		
1	ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง	22
2	ควรส่งเสริมความสามัคคีปรองดอง หากมีความคิดเห็นขัดแย้งกันก็ควรใช้เหตุผล ไม่ใช้อารมณ์	10

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้

1. ด้านเมตตาทายกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางการกระทำ) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 1.1 ควรลงพื้นที่สม่ำเสมอเพื่อรับทราบปัญหาของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขให้ทันท่วงที
 - 1.2 ควรทำงานรับใช้ประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย
 - 1.3 ควรตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ
 - 1.4 ควรวางตัวให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่
2. ด้านเมตตาวิจิตรกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางวาจา) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 2.1 ควรรักษาคำพูดมีสัจจะพูดจริงทำจริง
 - 2.2 ควรยินดีให้คำแนะนำประชาชนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
 - 2.3 ควรเจรจาด้วยเหตุผล ด้วยสติปัญญา ไม่ใช่โทสะเป็นตัวนำ
 - 2.4 ควรกล่าววาจาสุภาพอ่อนหวาน ให้คำแนะนำตักเตือนประชาชนด้วยดี เป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชนได้
3. ด้านเมตตาโมกกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันอย่างจริงใจ) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 3.1 ควรยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน ให้เกียรติประชาชน
 - 3.2 ควรระลึกอยู่เสมอว่าตนเองมีหน้าที่อะไร และมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงานนั้น ๆ
 - 3.3 ควรทำงานเพื่อส่วนรวม ชื่อตรงต่อตนเอง ต่องาน และบุคคลอื่น
 - 3.4 ควรอดทนอดกลั้นข่มใจ ห้ามใจตนเองต่อสิ่งชั่วร้ายถึงแม้จะถูกยั่วด้วยคำเสียสติ ถ้าถางอย่างใด ไม่ทิ้งการงานที่เป็นภารกิจของตน
 - 3.5 ควรไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบ ข้อผิดพลาดในการทำงาน คิดแก้ไขปรับปรุงให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย

4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 4.1 ควรจัดสรรแบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรได้ให้เสมอภาคเท่าเทียมกัน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก
 - 4.2 ควรให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่พื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติหรือที่ได้รับความเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง
 - 4.3 ควรเอาใจใส่ช่วยเหลือแก้ปัญหาประชาชน จัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ทั่วถึงอย่างจริงจัง
 5. ด้านสิทธิสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 5.1 ควรประพฤติตนให้ดีงาม อยู่ในระเบียบวินัย
 - 5.2 ควรเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
 - 5.3 ควรวางตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ใช้อารมณ์ ต้องข่มใจ
 6. ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 6.1 ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง
 - 6.2 ควรส่งเสริมความสามัคคีปรองดอง หากมีความคิดเห็นขัดแย้งกันก็ควรใช้เหตุผล ไม่ใช่
- อารมณ์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 123,416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และ ค่า F-test (One-Way ANOVA) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผล
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการวิจัยบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภานิติบัญญัติ 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านสิทธิมนุษยชน (รักษาและปฏิบัติให้มีสิทธิเสรีเสมอภาค) ด้านสาธารณสุข (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ด้านเมตตาคุณธรรม (การมีเมตตาริจาคต่อกันทางการกระทำ) ด้านนิติรัฐนิติธรรม (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ด้านเมตตาจริยธรรม (การมีเมตตาริจาคต่อกันทางวาจา) และด้านเมตตาไมตรีธรรม (การมีเมตตาริจาคต่อกันอย่างจริงจัง) เมื่อแยกออกเป็นรายด้านพบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางการกระทำ) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง รองลงมา คือ ผู้บริหารช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน

2. ด้านเมตตาวาจกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางวาจา) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง รองลงมา คือ ผู้บริหารไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชนรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง

3. ด้านเมตตตามโนกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันอย่างจริงจัง) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลาง ไม่ลำเอียง

4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด

5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ประชาชน รองลงมา คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย

6. ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีใจกว้างและ

พร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น

5.1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) 1) ควรลงพื้นที่สม่ำเสมอเพื่อรับทราบปัญหาของประชาชน เพื่อนำมาแก้ไขให้ทันท่วงที 2) ควรทำงานรับใช้ประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย 3) ควรตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ และ 4) ควรวางตัวให้เหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่

2. ด้านเมตตาวาจากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) 1) ควรรักษาคำพูดมีสัจจะพูดจริงทำจริง 2) ควรยินดีให้คำแนะนำประชาชนด้วยถ้อยคำที่สุภาพ 3) ควรเจรจาด้วยเหตุผล ด้วยสติปัญญา ไม่ใช่โทสะเป็นตัวนำ และ 4) ควรกล่าววาจาสุภาพอ่อนหวาน ให้คำแนะนำตักเตือนประชาชนด้วยดี เป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชนได้

3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) 1) ควรยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว ให้เกียรติประชาชน 2) ควรระลึกอยู่เสมอว่าตนเองมีหน้าที่อะไร และมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงานนั้น ๆ 3) ควรทำงานเพื่อส่วนรวม ชื่อตรงต่อตนเอง ต่องาน และบุคคลอื่น 4) ควรอดทนอดกลั้นข่มใจ ห้ามใจตนเองต่อสิ่งยั่วยู่ถึงแม้จะถูกยั่วด้วยคำเสียดสี ถากถางอย่างไร ไม่ทิ้งการงานที่เป็นภารกิจของตน และ 5) ควรไต่ร่ตรง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบ ข้อผิดพลาดในการทำงาน คิดแก้ไขปรับปรุงให้งานนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย

4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) 1) ควรจัดสรรแบ่งปันประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรได้ให้เสมอภาคเท่าเทียมกัน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก 2) ควรให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่พื้นที่ที่ได้รับภัยพิบัติหรือที่ได้รับความเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง และ 3) ควรเอาใจใส่ช่วยเหลือแก้ปัญหาประชาชน จัดบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรมทั่วถึงอย่างจริงจัง

5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) 1) ควรประพฤติตนให้ดีงามอยู่ในระเบียบวินัย 2) ควรเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และ 3) ควรวางตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่ใช้อารมณ์ ต้องข่มใจ

6. ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) 1) ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามสภาพจริง และ 2) ควรส่งเสริมความสามัคคีปรองดอง หากมีความคิดเห็นขัดแย้งกันก็ควรใช้เหตุผลไม่ใช่อารมณ์

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการวิเคราะห์บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารเห็นว่าหลักสารณียธรรม 6 มีความสำคัญในการปกครองท้องถิ่น จึงได้นำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะหลักสารณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมแห่งความรักและความสามัคคี ซึ่งประกอบด้วย เมตตาตามโนกรรม การคิดถึงกันด้วยความรัก คิดถึงส่วนดีของกันและกัน เมตตาวิกรรม การพูดจาด้วยถ้อยคำดี ๆ ไม่ซ้ำเติมกัน เมตตากายกรรม การแสดงออกทางกายด้วยการงดเว้นการทำร้าย ไม่ใช้ความรุนแรง ไม่เบียดเบียน สร้างความทุกข์ให้คนอื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา และเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สาธารณโภคี การกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งหากทำได้ ประชาชนจะเกิดความรักความสามัคคี และหวงแหนร่วมกันปกป้องพิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นแนวทางการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันด้วย สีสามัญญตา การรักษาศีลเสมอกัน กล่าวคือ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัดและเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ผู้ใดทำผิดก็ต้องได้รับโทษ และทฤษฎีสามัญญตา ปรับความเห็นให้เสมอกัน โดยไม่ยึดความเห็นส่วนตัวเป็นหลัก แต่ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภูทองไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสารณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสารณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ จิตตพนโต (ลุนพันธ์) (2556, หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสารณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการนำหลักสารณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำค้าง ดนชัยภูมิ (2558, หน้า 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สารณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม (การไม่ตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านเมตตากายกรรมมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า

ผู้บริหารคิด พูด และทำ ด้วยความเมตตา สร้างความประทับใจที่แสดงออกทางกิริยาอาการทั้งต่อหน้า และลับหลัง กล่าวคือ การช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ ให้ความเคารพนับถือ ประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปญโญ/ อดสม) (2559, หน้า 72-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ความเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำค้าง ตนชัยภูมิ (2558, หน้า 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็น ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอ แม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ด้านเมตตาทายกรรม อยู่ในระดับมาก

2. ด้านเมตตาวจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านเมตตาวจีกรรมมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารใช้คำพูดที่ดีงาม ด้วยความรักปรารถนาดี รู้จักพูดให้กำลังใจประชาชนในยามที่ต้องพบกับ ความทุกข์ความผิดหวังหรือความเศร้าหมอง ไม่พูดจาซ้ำเติมกันถากถาง แนะนำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดส่อเสียดให้เกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ ไม่ดูถูกและไม่พูดให้คนอื่นเกิดความเข้าใจ ผิดจนทะเลาะกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2550, หน้า 56) กล่าวว่า เมตตาวจีกรรม คือ ตั้งเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่ง ที่เป็นประโยชน์สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภูห่องไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษา ภาค 4 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการใน ศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ด้านเมตตาวจีกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ จิตตทนโต (สุนพันธ์) (2556, หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาวจีกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำค้าง ตนชัยภูมิ (2558, หน้า 63-71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่वंก จังหวัด นครสวรรค์ ด้านเมตตาวจีกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านเมตตาโมกกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่าระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านเมตตาโมกกรรมมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า

ผู้บริหารมีความปรารถนาดีต่อประชาชน คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน มองโลกในแง่ดี มีหน้าตา ท่าทาง ยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปัญญา/อุตสม) (2559, หน้า 72-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านเมตตามโนกรรมบุคลากรมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต วิฑิตสุโข (ยังบุญสง) (2561, หน้า 55-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านเมตตามโนกรรมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านสาธารณโภคี มากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนในยามที่มีภัยพิบัติ ประสานงานประสานประโยชน์ให้กับประชาชน จนทำให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และแก่ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภู่องไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ด้านสาธารณโภคีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปัญญา/อุตสม) (2559, หน้า 72-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นด้านสาธารณโภคีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านศีลสามัญญตา มากทุกข้อ แสดงให้เห็นเห็นว่า ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฏกติกา และเคารพระเบียบวินัย กฎระเบียบ วัฒนธรรม กฎหมายต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2550, หน้า 56) กล่าวว่า ศีลสามัญญตา คือ มีศีลบริสุทธิ์เสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือ มีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภู่องไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ด้านศีลสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ จิตตทนโต (ลุนพันธ์) (2556, หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำ

หลักสารานุกรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการนำหลักสารานุกรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสี่สามัญญตา อยู่ในระดับมาก

6. ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามด้านทฤษฎีสามัญญตามากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความเห็นร่วมกันกับผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2556, หน้า 23) กล่าวว่าทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) คือเคารพรับฟังความคิดเห็น มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภูห่องไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสารานุกรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสารานุกรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 4 ด้านทฤษฎีสามัญญตาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาไพฑูริย์ จิตตทนโต (ลุนพันธ์) (2556, หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสารานุกรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ระดับการนำหลักสารานุกรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสามัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าเพศชายและเพศหญิง ได้รับรู้ถึงบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารได้นำหลักสารานุกรม 6 มาปรับใช้ในการทำงาน จนทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และประชาชนมีความเชื่อมั่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ พระมหาไพฑูริย์ จิตตทนฺโต (ลุนพันธ์) (2556, หน้า 52-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสาราณียธรรม ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขต จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบของการนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนก ตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปัญญา/อุตสม) (2559, หน้า 72-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลัก สาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบ สมมติฐานโดยวิเคราะห์ความแตกต่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานบุคลากรตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลัก สาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน การวิจัย แสดงให้เห็นว่าประชาชนทุกวัย สามารถรับรู้ถึงบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นจึงทำให้ไม่มีผล ต่อความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปัญญา/อุตสม) (2559, หน้า 72-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การ บริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ ความแตกต่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคลากร ตามหลักสาราณียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีระดับ ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่น ตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับ สมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสนใจและมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ ปกครองท้องถิ่น จึงทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ภูทองไสย (2556, หน้า 63-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาล สังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการที่มี การศึกษา แตกต่างกัน มีการ ปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง) (2561, หน้า 55-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบการนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีการนำหลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลัก สาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน อาจมีลักษณะการได้รับการช่วยเหลือต่างกัน จึงทำให้มีผลต่อ ระดับความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์ (2561, หน้า 39-40) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษา

พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1) ด้านเมตตากายกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางการกระทำ) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อม ไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีเมตตา แสดงไมตรี และความหวังดีต่อประชาชน ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือแสดงอาการรังเกียจต่อประชาชนไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง โดยใช้หลักการแสดงออกอย่างสุภาพทั้งในที่เฉพาะหน้าและพูดคุยในการประชุม ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ใช้กิริยา การวางตัวต่อประชาชน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างรู้จักกาลเทศะ

2) ด้านเมตตาวจกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันทางวาจา) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรพูดจาดี วาจาต้องสุภาพต่อประชาชน ทั้งให้คำปรึกษาหารือด้วยวาจา ภาษาที่สุภาพ พร้อมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ชักถามต่าง ๆ เมื่อมีประชาชนเสนอขึ้น มีความเข้าใจ เข้าใจ พูดคุยเป็นกันเอง รู้จักกาลเทศะ และยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ประชาชน ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้าใจกันและเอื้อเฟื้อจุนเจือ

3) ด้านเมตตานิกรรม (การมีเมตริจิตต่อกันอย่างจริงจัง) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ดังนั้นผู้บริหารควรเป็นผู้มีความยุติธรรม วางตัวเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชนคนใดคนหนึ่งอย่างไม่เท่าเทียมกัน

4) ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด ดังนั้นผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงานเพื่อให้เกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ชยันอุทิศตน และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีมีน้ำใจเพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วยงาน และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5) ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตดีตามถูกต้องตามระเบียบวินัย ดังนั้นผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาระเบียบวินัย ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ

6) ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) พบว่า บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานีธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม มีจิตสำนึกและความตระหนักที่จะไม่กระทำการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน และตระหนักในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรทำการศึกษาปัจจัยส่งผลต่อบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่นตามหลักสารานีธรรมหรือตามหลักธรรมอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

1. หนังสือ

- กรกฎ โสภาสเจริญมงคล. (2556). *การบริหารและการพัฒนาวัดโสธรวรารามวรวิหาร: จากยุคก่อตั้งสู่อนาคต*. ม.ป.ท.: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โกวิท พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
- จินตนา สุขจรรย์. (2556). *การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชูชัย ศุภวงศ์ และยุวดี คาคการณ์ไกล. (2562). *องค์การบริหารส่วนตำบลในแนวทางประชาคมตำบล*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2559). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิณเนศพริ้นท์ติ้งเซ็นเตอร์จำกัด.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2552). *ทฤษฎีระบบ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2561). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2555). *การบริหาร 360 องศา*. กรุงเทพฯ: ปราชญา.
- พระธรรมปลูก (ป.อ.ปยุตโต). (2550). *ธรรมานุญชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสนา ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พระมหามันัส กิตติสารโร. (2558). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ยุทธ ไถยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). *พื้นฐานการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553
- ยุทธ ไถยวรรณ. (2550). *การสร้างเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วราคม ทีสุภะ. (2556). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วินิจ เกตุขา. (2555). *มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2554). *การเมืองและการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไวรัช เจียมบรรจง. (2559). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: เทียมเจริญพานิช.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2555). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2558). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *67 ปี สมาชิกวุฒิสภาไทย*. กรุงเทพฯ: รัฐสภาไทย.
- สุชา จันท์เอม. (2558). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อรุณ รักธรรม. (2560). *พฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Clark, John J. (1957). *Business fluctuations, growth, and economic stabilization : a reader*. New York: Random House.
- Jacob W. Getzels and Egon G. Guba. (1968). *Social behavior and the administrative process*. School Review No.65.
- Linton. (1936). *The Study of man*. New York: D. Appleton Century.
- Montagu, Harris G. (1984). *Comparative Local Government*. Great Britain : William Brendon and Son.
- Wit, Daniel. (1967). *A Comparative Survey of Local Government and Administration*. Bangkok: Institute of Public Administration Thammasat University.

2. ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

- กขพรพรรณ สุทธิหิรัญพงศ์. (2562). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กรรณิการ์ ขวัญอารีย์. (2558). *บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมสงเคราะห์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพรัตน์ ยานะนวล. (2558). *การบริหารงานตามหลักสารานียธรรมของเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- น้ำค้าง ดนชัยภูมิ. (2558). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารานียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญเลิศ บุรณุปกรณ์. (2556). *ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระครูใบฎีกาอุดมศักดิ์ อภินนโท (อินทร์ทรัพย์). (2560). *บทบาทพระสงฆ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและชุมชนใน อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระครูปัญญาปริยัติสาทร (สนธยา สิริปัญญา/อุดมสม). (2559). *การบริหารงานบุคคลตามหลักสารานียธรรม 6 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลอง จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูพิบูลย์ธรรมสถิต ฐิตสุโข (ยังบุญส่ง). (2561). *การนำหลักสาราณียธรรม 6 ไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลอร่อนพิบูลย์ อำเภออร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูโสภณกาญจนาวีวัฒน์ (สมาน อภิวัตมโน). (2560). *บทบาทพระสงฆ์ในการป้องกันปัญหาเสพติดในอำเภอทามวง จังหวัดกาญจนบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาไพฑูริย์ จิตตหนโต (ลุนพันธ์). (2556). *การนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทาง การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลอยพรรณ เชี่ยวชาญ. (2559). *บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน*. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารและการจัดการรัฐกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- พัฒนิตา ทองไสย. (2560). *ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลที่มีต่อการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธศักดิ์ ภูหองไสย. (2556). *การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค 4*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำราญ ต้นเรืองศรี. (2560). *บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกอาสารักษาดินแดนและกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

3. บทความในวารสาร

- จรู ถิ่นพระบาท. (2559). *บทบาทของผู้บริหารในการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาองค์กรกรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 7(1), 43-51.
- โรจนินทร์ ศรีปองพันธ์. (2561). *บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์จังหวัดสุรินทร์*. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 10(2), 39-40.
- วสันต์ ปานสังข์. (2564). *การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ทางปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี*. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(1), 29-41.

อรปวีณ์ ธรรมานุชิต. (2559). บทบาทของคณะผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 5(2), 179-197.

Nadel, L. (1988). Landmarks: Neurobiological perspectives. *British Journal of Developmental Psychology*, 6(4), 383-385.

4. เอกสารหน่วยงานที่ไม่เป็นเล่ม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). แบบรายงานการใช้สถิติเลือกตั้ง. ร้อยเอ็ด: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดร้อยเอ็ด.

5. เอกสารการสอน

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2552). *ระบบบริหารราชการและโครงสร้างส่วนราชการ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. เอกสารการสอน.

6. ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552. (2552, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 10.

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 21.

7. รายงานการประชุมวิชาการ

ภัทรภร ปุยสุวรรณ. (2558). บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 3 และระดับนานาชาติครั้งที่ 1* (หน้า 8). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

8. เอกสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

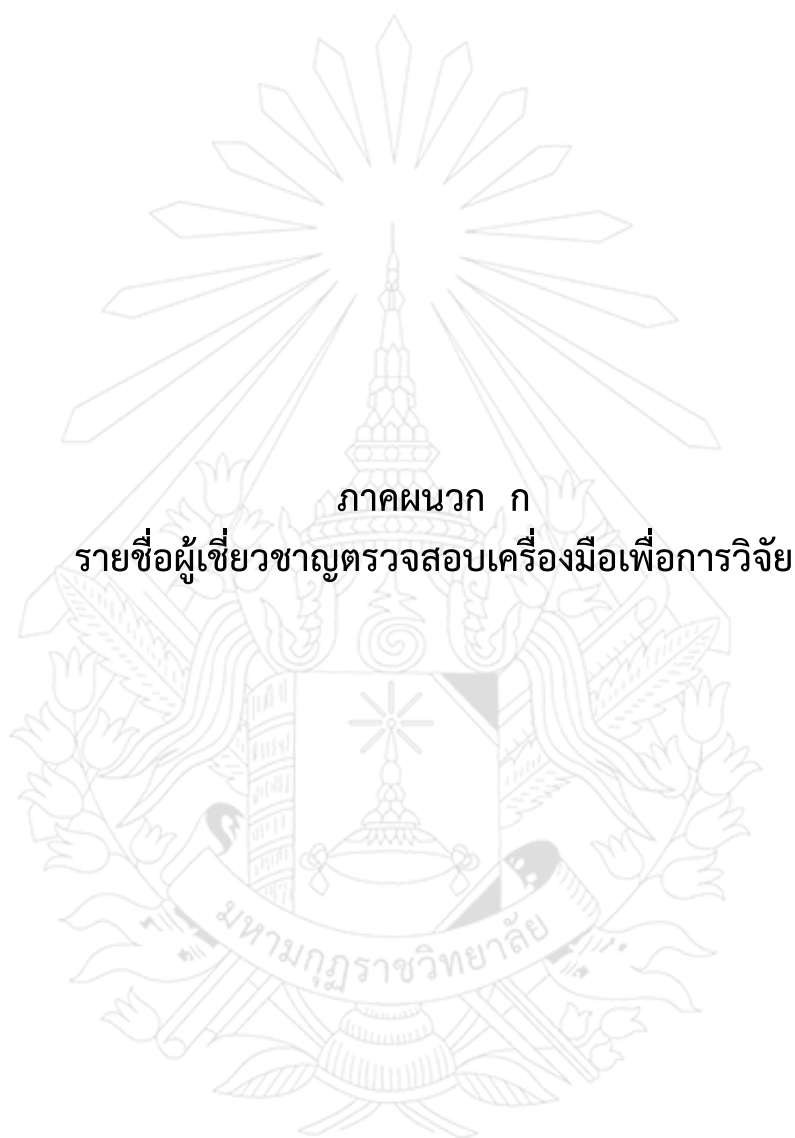
ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *รายงานสรุปผลสถิติเรื่องร้องเรียนผ่านกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.dla.go.th/dla/claim.jsp>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). *ประวัติและข้อมูลสภาพทั่วไป*. สืบค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2564, จาก <http://roietlocal.go.th/public/>

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) พระราชปรีดีวิมล, ดร.

- ตำแหน่ง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา
และปรัชญา
เจ้าคณะจังหวัด (ธรรมยุต)
- การศึกษา Ph.D. Pai and Buddhism
Master of Arts Buddhist Studies
ศน.บ. ศาสนศาสตร์บัณฑิต

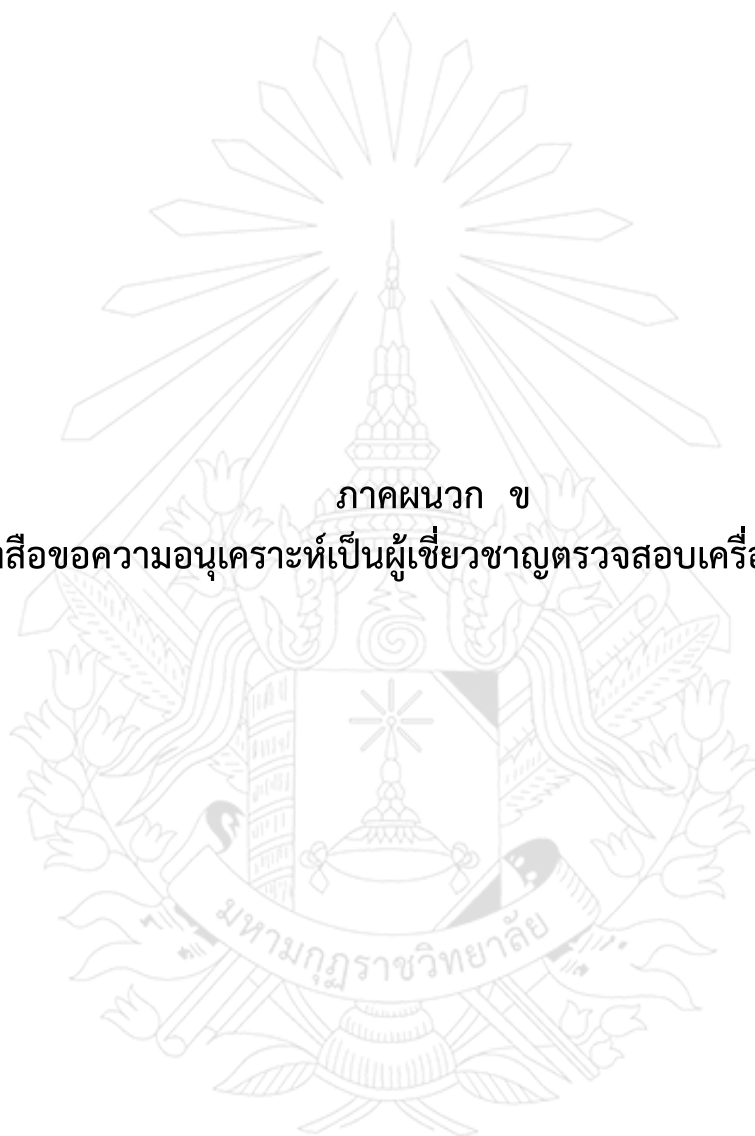
2) พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ, ดร.

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการร้อยเอ็ด
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- การศึกษา ร.ด. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ศน.ม. รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พธ.บ. รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3) นายอุดมเกียรติ หงส์มาลา

- ตำแหน่ง จำจังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๑๑

วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

กราบเรียน พระราชปรีดีวิมล, ดร.

ด้วย นายปรีดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักศาสนาธรรม ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญากรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วิมลทราณ

มีผลให้ผลข้างมีง

(พระพรหมวิมลวิมลธรรม)
จจ. วิมลเรวัต (ธรมชช)

จจ. วิมลเรวัต (ธรมชช)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๑๐

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอดำเนินการขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เรียน พระศิลาศักดิ์ สุขเมธ, ดร.

ด้วย นายปริดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานิยมธรรม ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตร้อยเอ็ด

-ทราบ ✓
-อนุมัติเป็นผู้เชี่ยวชาญ
มกราคม ๒๐๑๕ ๑๕ ธันวาคม

พระศิลาศักดิ์ สุขเมธ

17 ธ.ค. 65

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเสียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร ๐ ๔๓๕๑ ๘๖๖๔ โทรสาร ๐ ๔๓๕๑-๘๖๐๘
www.rc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๒๒

๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นายอุดมเกียรติ หงษ์มาลา จ่าจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้วย นายปริดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานียธรรม ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาการณ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติงานแทนอธิการบดี

- อีศได้เป็น ผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

(นายอุดมเกียรติ หงษ์มาลา)

จ่าจังหวัดร้อยเอ็ด

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๖๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๘๖๐๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๘
นักศึกษา ๐๘-๐๗๖๒-๘๑๓๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ๓๕๙
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเสด็จเมือง วิชาสงฆสถาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐๔๓๕๑-๔๖๑๘ โทรสาร ๐๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rcmju.ac.th

ที่ อว ๓๙๑๗/๐๐๒๓

๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายเจริญวิทย์ งามอมแสง นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ด้วย นายปริดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานียธรรม ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

เพื่อโปรดพิจารณา

ขอเจริญพร

(น.ส. รุ่งสุรินทร์ งามแสง)

(พระครูวิจิตรปัญญารักษ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

นายกฤษฎา ไชยวัฒน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

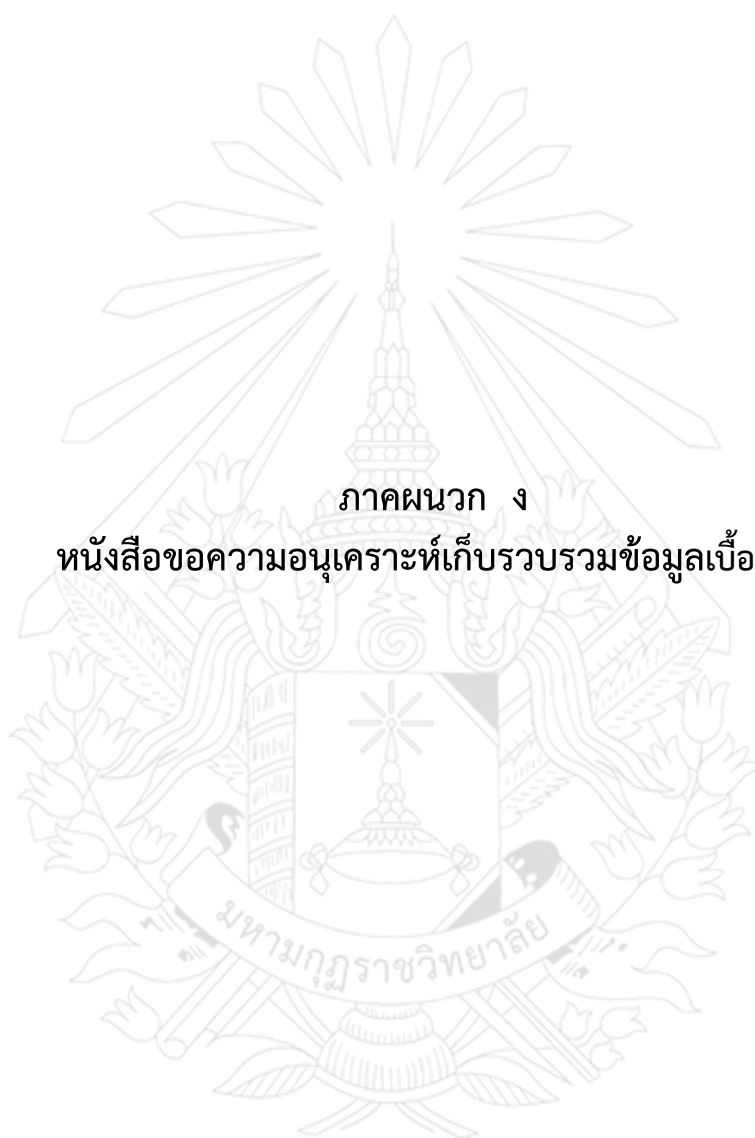
ปฏิบัติงานแทนอธิการบดี

๒๖-๑๐-๖๕

- ๑๓๓๓๐๗๓๖.๕

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๘-๐๗๖๖-๘๑๓๘

๑๓.๑.๖๕
นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเสียงเมือง ตำบลตลาด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๒๖๕ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๘๒๖๘
www.rcmbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๒๕

๑๓ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

เจริญพร นายเจริญวิทย์ ฤทธมณฑล นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ด้วย นายปริดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักศาสนาเถรวาท ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออโนทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด
นายปริดา กุดหอม นักศึกษาที่ขอเจริญพร
ผู้รับผิดชอบงานบัณฑิต ๑๒๕. สาขาวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติงานแทนอธิการบดี
(น.ส. ศุภสินดา อธิราช)
กฤษฎา
นายอนุชญา ไชยวัฒน์
ปทีอำเภ

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๘๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนนท์ โทร ๐๘-๓๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา ๐๘-๐๗๖๒-๘๓๓๘

นางอรรณพ
น.อ. อ. อ. อ. อ. อ.
(นายวิจิตรปัญญาภรณ์)
รองอธิการบดี

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนชัยเมือง ตำบลทรายขาว
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๓-๕๖๑๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๕๖๑๘
www.mru.ac.th

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด
๑๖/๑
๑๖/๑

ที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๒๕

๑๗ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร นายเริงวิทย์ ถนอมแสง นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

ด้วย นายปรีดา กุดหอม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด POLE IN LOCAL GOVERNANCE ACCORDING TO THE BUDDHISM SARANIYADHAMMA 6 IN MUEANG ROI ET DISTRICT, ROI ET PROVINCE" มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

นายปรีดา กุดหอม นักศึกษา
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ๖๒๒๐๗๕๐๖๓๒๐๑๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่ โทรสาร ๕๖๑๔

ขอเจริญพร

(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติงานแทนอธิการบดี

(น.ส. ศุภรัตน์ ธานี)

นางกฤษณา ไกรนิล

ผู้อำนวยการ

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด

๑๗ ม.ค. ๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๓-๕๖๑๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๕๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑
นักศึกษา ๐๘-๐๗๖๒-๘๑๓๘

นางกฤษณา ไกรนิล

๑๗ ม.ค. ๖๕

๑๐๒

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6
ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. คำตอบของท่านในแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ โดยเสนอผลการศึกษาในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น
3. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสภาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์

นายปรีดา กุดหอม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

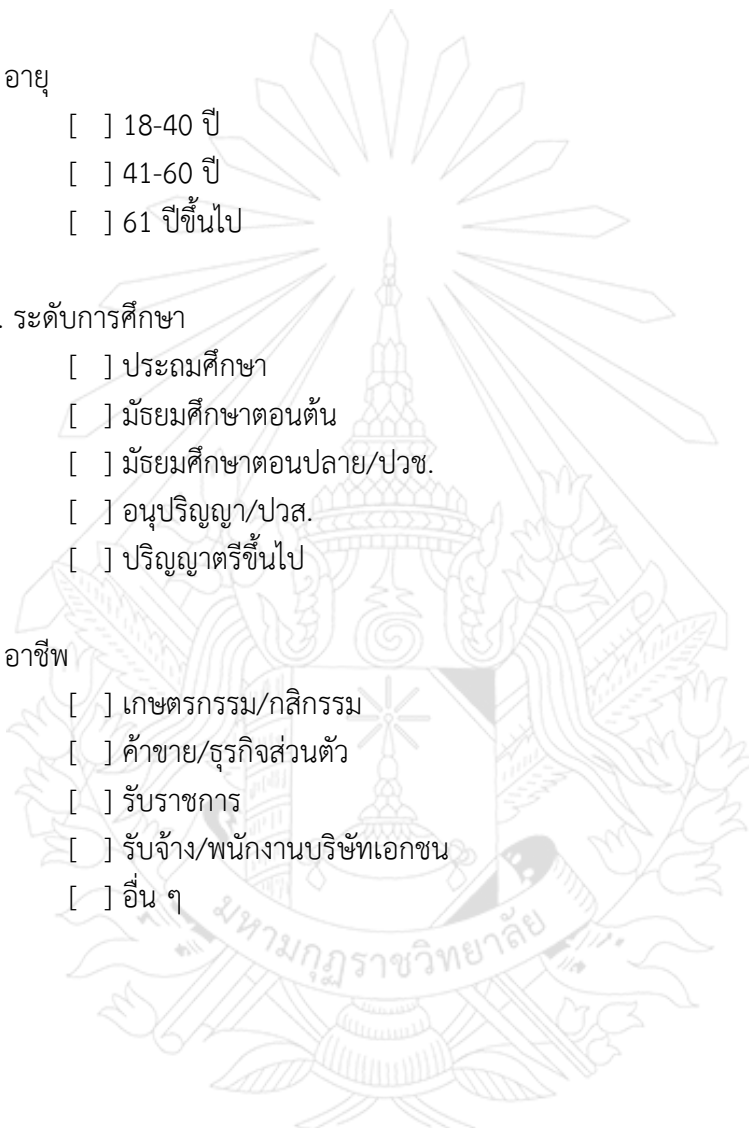
2. อายุ

 18-40 ปี 41-60 ปี 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

 เกษตรกรรม/กสิกรรม ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว รับราชการ รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน อื่น ๆ

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขต
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามตอนนี้เป็นการสอบถามบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

2. แบบสอบถามตอนนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด และโปรดตอบทุกข้อ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6 ตามรายการต่อไปนี้ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	1. ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางการกระทำ) ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
2	ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจหรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน					
3	ผู้บริหารเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์					
4	ผู้บริหารอุทิศเวลา แรงกายแรงใจ ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนสม่ำเสมอ					
5	ผู้บริหารช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ					
6	2. ด้านเมตตาวจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา) ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง					
7	ผู้บริหารไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชนรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ซักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ					
9	ผู้บริหารใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนา พูดคุยกับประชาชน					
10	ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์สื่อสาร ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ถูกต้อง					
11	3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ) ผู้บริหารเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง					
12	ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน เป็นอย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์					
13	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน					
14	ผู้บริหารมีจิตสำนึกและให้เกิดเกียรติประชาชนอย่างเสมอภาคโดยทั่วกัน					
15	ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลางไม่ลำเอียง					
16	4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาคไม่เห็นแก่ส่วนตัว) ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล					
17	ผู้บริหารให้ความสงเคราะห์ประชาชนตามหน้าที่และสำนึกในความรับผิดชอบ					
18	ผู้บริหารมีความเสียสละ ไม่ถือเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน					
19	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์					
20	ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่งความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)					
21	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม วางตนเป็นที่น่านับถือไว้วางใจ					
22	ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตตั้งมถูกต้องตามระเบียบวินัย					
23	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
24	ผู้บริหารไม่ถืออภิสิทธิ์หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชน					
25	ผู้บริหารเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช่อำนาจข่มขู่ประชาชน					
	6. ด้านทฤษฎีสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)					
26	ผู้บริหารมีใจกว้างและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน					
27	ผู้บริหารปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน					
28	ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น					
29	ผู้บริหารรณรงค์สร้างสามัคคีปรองดองต่อกันของประชาชนในท้องถิ่น					
30	ผู้บริหารรับฟังปัญหาของประชาชนและดำเนินการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนอยู่เสมอ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสาราณียธรรม 6 ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็นต่อไปนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม (การมีเมตตริจิตต่อกันทางการกระทำ)

.....

.....

.....

2. ด้านเมตตาวจีกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันทางวาจา)

.....

.....

.....

3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงจัง)

.....

.....

.....

4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็นแก่ส่วนตัว)

.....

.....

.....

5. ด้านศีลสามัญญตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีลบริสุทธิ์เสมอกัน)

.....

.....

.....

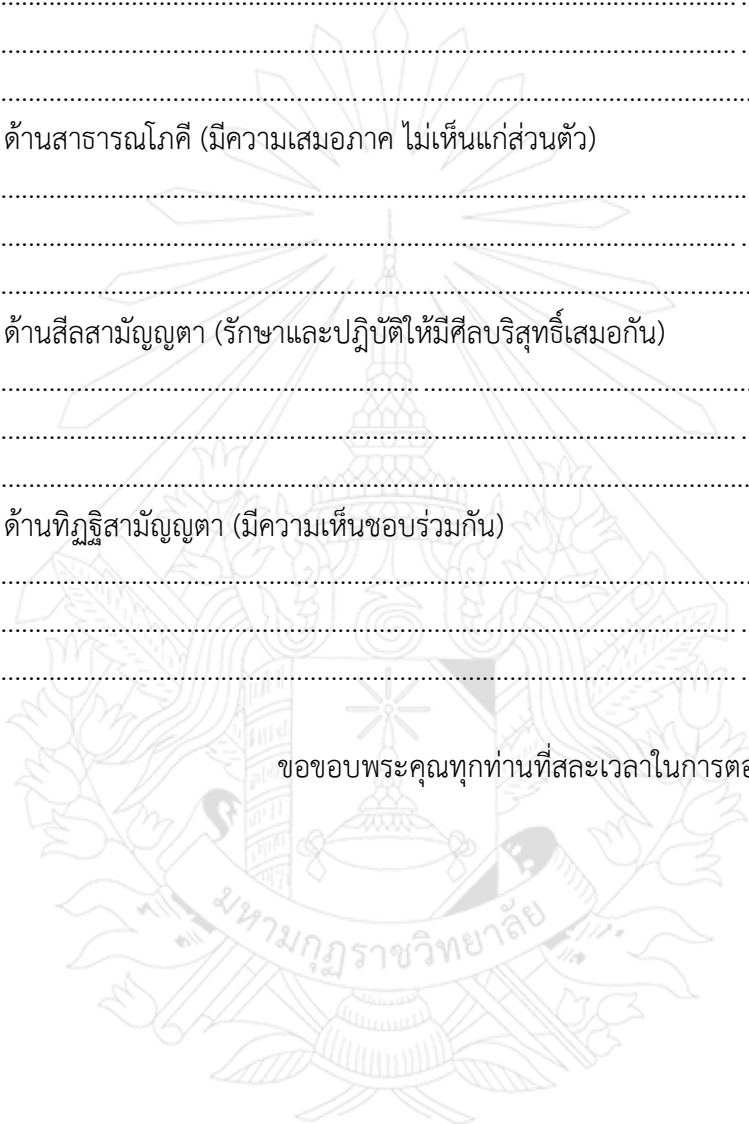
6. ด้านทิวฐิสามัญญตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน)

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ข

คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.901	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
สารานุกรม1	115.80	184.579	.376	.916
สารานุกรม2	116.87	163.016	.406	.899
สารานุกรม3	115.67	156.920	.716	.893
สารานุกรม4	116.33	158.299	.708	.893
สารานุกรม5	115.57	173.633	.413	.906
สารานุกรม6	116.47	160.602	.614	.895
สารานุกรม7	115.77	151.840	.774	.890
สารานุกรม8	115.90	160.714	.761	.893
สารานุกรม9	116.57	167.357	.418	.898
สารานุกรม10	116.57	167.633	.400	.899
สารานุกรม11	115.53	150.878	.819	.889

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
สารานุกรม12	115.97	155.757	.892	.890
สารานุกรม13	115.47	175.154	.691	.907
สารานุกรม14	115.80	151.269	.639	.894
สารานุกรม15	115.40	175.834	.503	.906
สารานุกรม16	115.07	178.271	.270	.907
สารานุกรม17	115.97	163.482	.748	.895
สารานุกรม18	115.33	152.023	.858	.889
สารานุกรม19	116.37	156.999	.817	.891
สารานุกรม20	115.60	177.972	.622	.907
สารานุกรม21	115.60	183.834	.497	.912
สารานุกรม22	115.60	159.283	.617	.895
สารานุกรม23	115.67	160.989	.589	.895
สารานุกรม24	115.20	168.855	.312	.900
สารานุกรม25	115.27	153.030	.844	.890
สารานุกรม26	115.40	163.421	.528	.897
สารานุกรม27	115.63	156.516	.666	.893
สารานุกรม28	116.27	160.892	.749	.894
สารานุกรม29	115.17	159.592	.684	.894
สารานุกรม30	115.43	154.944	.845	.890

ภาคผนวก ซ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

**แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
บทบาทด้านการปกครองท้องถิ่นตามหลักสารานุกรม 6
ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด**

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
	1) ด้านเมตตากายกรรม (การมีไมตรีจิตต่อกัน ทางการกระทำ)						
1.	ผู้บริหารแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงาน ต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารมีอัธยาศัยอ่อนน้อมไม่แสดงอาการรังเกียจ หรือดูหมิ่นเหยียดหยามต่อประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาและมีความ กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่าง สร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารอุทิศเวลา แรงกายแรงใจ ปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ เช่น จัดหาสิ่งของ ยารักษาโรค เครื่องใช้จำเป็น เมื่อประชาชนเกิดภัยพิบัติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	2. ด้านเมตตาวาจากรรม (การมีไมตรีจิตต่อกัน ทางวาจา)						
6	ผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ พุดจาดีมีอัธยาศัย ไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ผู้บริหารไม่พูดในสิ่งที่ฟังแล้วทำให้ประชาชนรู้สึก สะเทือนใจ น้อยใจ หรือคับแค้นใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	ผู้บริหารมีเทคนิคในการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ซักถาม หรือให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	ผู้บริหารใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุย กับประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารข้อมูลข่าวสาร ของทางราชการที่ถูกต้อง	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบ กับ เกณฑ์
		1	2	3			
	3. ด้านเมตตามโนกรรม (การมีไม่ตรีจิตต่อกัน อย่างจริงจัง)						
11	ผู้บริหารเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
12	ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเป็น อย่างดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีความโลภ ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ผู้บริหารมีจิตสำนึกและให้เกิดจริยธรรมประชาชนอย่าง เสมอภาคโดยทั่วกัน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	ผู้บริหารมีความยุติธรรมเป็นกลาง ไม่ลำเอียง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	4. ด้านสาธารณโภคี (มีความเสมอภาค ไม่เห็น แก่ส่วนตัว)						
16	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยไม่เห็น แก่สินจ้างรางวัล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	ผู้บริหารให้ความสงเคราะห์ประชาชนตามหน้าที่และ สำนึกในความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	ผู้บริหารมีความเสียสละ ไม่ถือเอาของส่วนรวม มาเป็นของตน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต โดยไม่ใช้หน้าที่ แสวงหาผลประโยชน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	ผู้บริหารตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน โดยมุ่ง ความสำเร็จเพื่อประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	5. ด้านศีลสามัญญาตา (รักษาและปฏิบัติให้มีศีล บริสุทธิ์เสมอกัน)						
21	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม วางตนเป็นที่น่า นับถือไว้วางใจ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	ผู้บริหารมีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตาม ระเบียบวินัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	ผู้บริหารไม่ถืออภิสิทธิ์หรือกระทำการใด ๆ อันเป็น ที่เดือดร้อนแก่ประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
25	ผู้บริหารเคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก ของประชาชน ไม่หลงอำนาจ ไม่ใช่อำนาจข่มขู่ ประชาชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	6. ด้านทฤษฎีสัมมูลตา (มีความเห็นชอบร่วมกัน) ผู้บริหารมีใจกว้างและพร้อมรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	ผู้บริหารปรึกษาหารือกันและปฏิบัติงานไปใน ทิศทางเดียวกัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	ผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนในการสร้าง ความสามัคคีภายในท้องถิ่น	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	ผู้บริหารรณรงค์สร้างสามัคคีปรองดองต่อกันของ ประชาชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	ผู้บริหารรับฟังปัญหาของประชาชนและดำเนินการ แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนอยู่เสมอ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ สกุล : นายปรีดา กุดหอม
 วัน เดือน ปีเกิด : วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2503
 ชาตภูมิ : ร้อยเอ็ด
 ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ 273 หมู่ที่ 4 บ้านรอบเมือง ตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
 E-mail : preedakudhom@gmail.com
 Tel. Mobile : 080-7628138
- การศึกษา : นักธรรมเอก
 : ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- หน้าที่การงานปัจจุบัน : สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง

